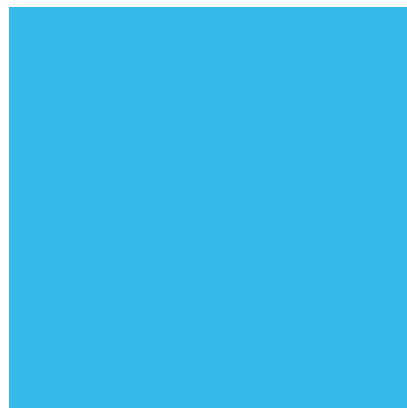
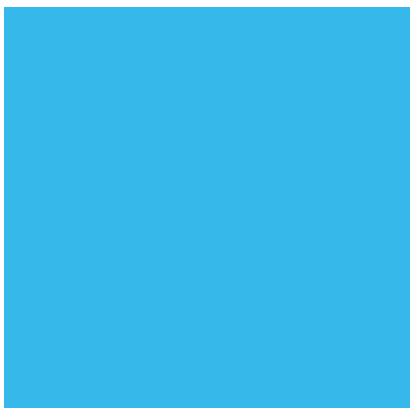
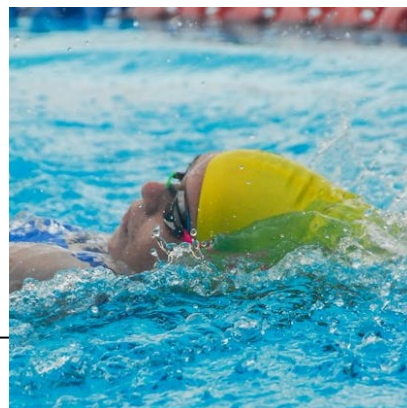

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

PLÁN PODPORY POHYBU DĚTÍ, ŽÁKŮ A STUDENTŮ VE ŠKOLÁCH A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍCH A STÁTNÍ POLITIKY ŠKOLNÍHO A VYSOKOŠKOLSKÉHO SPORTU PRO OBDOBÍ 2024–2028

OBSAH

1.	ÚVOD	2
2.	PŘEHLED OPATŘENÍ A KLÍČOVÝCH AKTIVIT PLÁNU PODPORY POHYBU DĚTÍ, ŽÁKŮ A STUDENTŮ VE ŠKOLÁCH A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍCH PRO OBDOBÍ 2024–2028	8
2.1	OPATŘENÍ Č. 1: PODPORA AKTIVNÍHO POHYBOVÉHO REŽIMU ŽÁKŮ BĚHEM CELÉHO DNE..	9
2.2	OPATŘENÍ Č. 2: VÝUKA TĚLESNÉ VÝCHOVY	13
2.3	OPATŘENÍ Č. 3: POHYBOVÉ AKTIVITY V ZÁJMOVÉM VZDĚLÁVÁNÍ	19
2.4	OPATŘENÍ Č. 4: ROZVOJ SPORTOVNÍ INFRASTRUKTURY	21
2.5	OPATŘENÍ Č. 5: EVALUACE PODPORY POHYBOVÝCH AKTIVIT	22
3.	PŘEHLED OPATŘENÍ A KLÍČOVÝCH AKTIVIT PLÁNU STÁTNÍ POLITIKY ŠKOLNÍHO A VYSOKOŠKOLSKÉHO SPORTU PRO OBDOBÍ 2024–2028	25
3.1	OPATŘENÍ Č. 1: ŠKOLNÍ SPORT	25
3.2	OPATŘENÍ Č. 2: VYSOKOŠKOLSKÝ SPORT	28
4.	ZÁVĚR	31
5.	PŘÍLOHA	32
6.	REFERENČNÍ SEZNAM	33
7.	SEZNAM STRATEGICKÝCH DOKUMENTŮ PRO POSOUZENÍ STAVU VEŘEJNÉ POLITIKY V OBLASTI PODPORY POHYBOVÉ AKTIVITY DĚTÍ A DOSPÍVAJÍCÍCH (ACTIVE HEALTHY KIDS CZECH REPUBLIC 2022)	35
8.	POUŽITÉ ZKRATKY	36

1. Úvod

Trend životního stylu v posledních letech ukazuje na významný pokles přirozených pohybových aktivit (Gába et al., 2022, Hamřík, 2022. Hamřík et al., 2014, Mitáš et al., 2014) a s tím související významný nárůst zdravotních obtíží a nemocí spojených s nedostatkem pohybu, jakými jsou např. obezita, diabetes 2. typu, vysoký krevní tlak, bolesti zad, ale i komplikace v oblasti duševního zdraví (Sigmund et al., 2023, Sigmundová et al. 2014). Velmi silně se tato situace týká také dětí¹ a mladých lidí, u nichž byl navíc v důsledku nedávného období pandemie nemoci covid-19 a s ní souvisejících opatření dlouhodobě nedostatečný rozsah pohybových aktivit ještě více umenšen (Cosma et al., 2023).

Současný stav pohybových aktivit dětí a mládeže v ČR

Aktuální zjištění v oblasti pohybové aktivity jsou komplexně prezentována v Národní zprávě o pohybové aktivitě českých dětí a mládeže 2022 (Active Healthy Kids Czech Republic, 2022). Pozitivně lze hodnotit zlepšení stavu pohybové aktivity ve srovnání se zprávou z roku 2018 v následujících oblastech: (a) celková pohybová aktivita, (b) aktivní hra, (c) aktivní transport, (d) rodina a vrstevníci. Na druhou stranu je potřeba konstatovat, že doporučení Světové zdravotnické organizace (WHO, 2012) - *nejméně jedna hodina denně středně až vysoce intenzivní pohybové aktivity a alespoň 3x týdně silové cvičení podporující růst svalové hmoty a kostní tkáň* – naplňuje pouze 63 % dětí a 51 % dospívajících (Active Healthy Kids Czech Republic, 2022). Lepší výsledky jsou v oblasti organizované pohybové aktivity², kde se zapojuje 72 % dětí a 57 % dospívajících. Z výše uvedených výsledků je patrné, že se daří zapojovat děti do organizovaných sportovních aktivit, ale i přes zlepšení indikátoru z hodnocení (D-) na průměrnou hodnotu (C) nejsme stále úspěšní v oblasti aktivní hry³. Pouze 53 % dětí splňuje doporučení ve vztahu k účasti na neorganizované pohybové aktivitě (Active Healthy Kids Czech Republic, 2022). Nejhorší hodnocení v Národní zprávě o pohybové aktivitě českých dětí a mládeže 2022 je v oblasti sedavého chování u „obrazovek a monitorů“ (tzv. screen time). Více než dvě třetiny dětí a dospívajících tráví sledováním obsahu na obrazovkách svých zařízení více než 2 hodiny denně, přičemž toto chování je spojeno se zdravotními riziky, které nelze zcela eliminovat ani dostatečným množstvím pohybu (Owen et al., 2020).

Pohyb je přitom jedním ze základních projevů života a úzce souvisí s optimálním rozvojem kognitivních funkcí (Gons et al., 2013; Pedersen, 2019), které jsou předpokladem školní úspěšnosti a komplexního rozvoje dětí. Pravidelný pohyb je pak také významně pozitivním faktorem pro udržení duševního zdraví a prevenci duševních onemocnění a zásadní podmínkou pro celkově kvalitní a zdravý život člověka. Neméně důležitým aspektem spojeným s pravidelným a aktivním pohybem je budování celkové fyzické i psychické odolnosti dětí, žáků a studentů (dále také jen „žáci“⁴), která je pro kvalitní a úspěšný život v proměňujícím se světě naprosto zásadní podmínkou.

¹ Pojem „dětí“ je v textu užíván volně jako označení pro nedospělou populaci, nikoli jako definice označující pouze účastníky předškolního vzdělávání tak, jak to předpokládá školský zákon.

² Pojmem organizované pohybové aktivity jsou myšleny takové fyzické činnosti, které jsou prováděny za účelem zlepšení kondice, zdraví či odolnosti, případně za účelem aktivní zábavy. Tyto aktivity jsou organizovány a řízeny jednotlivcem, skupinou či institucí.

³ Aktivní hra je definována jako „*souhrn nestrukturovaných a neorganizovaných pohybových činností, jejichž hlavním cílem je radost z činností samotných. Jedinec se jich účastní na základě svobodné vůle a dochází při nich ke zvýšení výdeje energie*“ (Active Healthy Kids Czech Republic, 2022).

⁴ S ohledem na široký záběr tohoto dokumentu a jeho charakter se pojmy „dítě, žák, student“ či „mládež“ používají relativně volně.

Alarmující jsou výsledky testování úrovně tělesné zdatnosti žáků na základních a středních školách provedeného Českou školní inspekcí (ČŠI, 2023a), kdy významná část dívek i chlapců dosáhla podprůměrných i výrazně podprůměrných výsledků⁵. Je důležité si uvědomit, že tělesná zdatnost je také ukazatelem zdraví a umožňuje provádět běžné denní činnosti bez nepřiměřené únavy a s dostatečnou rezervou pro aktivní trávení volného času, čímž přispívá k vyšší kvalitě života (Janssen & LeBlanc, 2010). Donnelly (2017) také prokázal úzký vztah mezi stavem tělesné zdatnosti a školní úspěšností, která je předpokladem rozvoje naší společnosti.

Význam pohybu a pohybových aktivit u dětí a mládeže

Význam pohybu a pohybových aktivit u dětí, žáků a studentů a současně urgentní potřebu akcentovat podporu pohybových aktivit žáků ve školách si dlouhodobě uvědomují nejen dětská lékařka, učitelé či trenéři, ale také stát a jeho jednotlivé složky. Na základě analýzy strategických dokumentů v rámci Národní zprávy o pohybové aktivitě by se téma podpory pohybových aktivit mělo:

- a) objevit v aktuálních vládních dokumentech (zejména MŠMT, MZ, MD, MO, Národní sportovní agentura a další) včetně adekvátní podpory,
- b) soustředit i na jiné aspekty nežli výkonnostní sport,
- c) realizovat jako mezirezortní aktivita, s důrazem na komplexní hodnocení implementace a dopadů jednotlivých strategií.

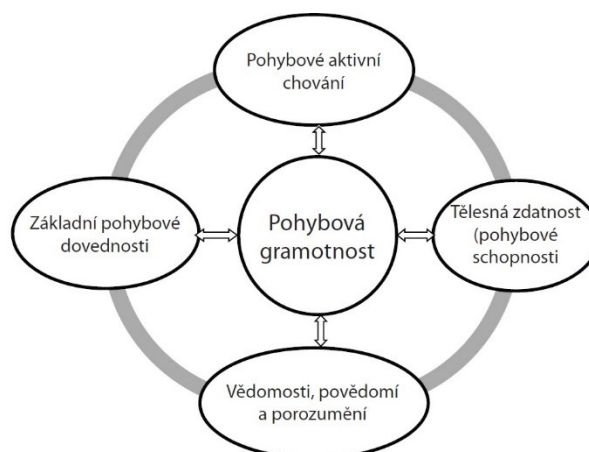
Role školy v oblasti podpory pohybových aktivit

Je naprosto jednoznačné, že role školy a školního prostředí, kde děti, žáci a studenti po mnoho let tráví značnou část dne a získávají také významné návyky pro další život, je pro podporu řešení problémů spojených s nedostatkem pohybových aktivit mládeže zcela zásadní a je potřeba jej v rámci cílené státní politiky adekvátně využívat. Škola samozřejmě nemůže plně nahradit komplexní akcent na zdravý životní styl kladený jak v době vzdělávání, tak v době mimo něj, v rámci volného času a rodinných aktivit. Může ale významně ovlivnit dopad rodinného prostředí, které z různých důvodů u mnoha žáků důraz na zdravý životní styl a s ním související dostatek pohybových aktivit neposkytuje, a tím i snížit negativní vliv socioekonomických aspektů na vzdělávání konkrétních dětí.

Pohybová gramotnost

V souladu s mezinárodními studiemi zaměřenými na problematiku monitoringu pohybové aktivity a zdravého životního stylu se jeví jako klíčové začít systematicky budovat pohybovou gramotnost (Vašíčková, 2016). Pohybová gramotnost je definována jako „koncept, který popisuje celoživotní kvalitativní úroveň člověka; jde o schopnost a snahu založenou na motivaci uplatňovat pohybové dovednosti, schopnosti a vědomosti prakticky prostřednictvím tělesné zdatnosti jedince, jež vyústí v pohybové chování přispívající ke zdravému životnímu stylu, a aplikovat je do každodenního režimu“ (Vašíčková, 2016, s. 36).

⁵ Výsledky testování tělesné zdatnosti dle ČŠI (2023a): (I) Dívky ve 3. ročníku ZŠ 29 % výrazně podprůměrných výsledků a 39 % podprůměrných výsledků; (II) Dívky v 7. ročníku ZŠ 32 % výrazně podprůměrných výsledků a 26 % podprůměrných výsledků; (III) Dívky ve 2. ročníku SŠ 45 % výrazně podprůměrných výsledků a 26 % podprůměrných výsledků. (IV) Chlapci ve 3. ročníku ZŠ 24 % výrazně podprůměrných výsledků a 23 % podprůměrných výsledků; (V) Chlapci v 7. ročníku ZŠ 28 % výrazně podprůměrných výsledků a 22 % podprůměrných výsledků; a (VI) Chlapci ve 2. ročníku SŠ 40 % výrazně podprůměrných výsledků a 25 % podprůměrných výsledků.

Pohybová gramotnost tedy nezávisí pouze na zlepšení tělesné zdatnosti a osvojení pohybových kompetencí, ale stěžejními prvky pohybové gramotnosti jsou také:

(a) motivace k pohybu / pohybově aktivní chování,

(b) znalosti doporučeného množství pohybové aktivity, povědomí a porozumění pohybové aktivitě jako základnímu pilíři zdravého životního stylu.

Národní zpráva o pohybové aktivitě uvádí největší nedostatky právě v oblasti motivace žáků k pohybové aktivitě a ke znalosti zdravotních benefitů pohybu. Ve vztahu k výše uvedeným skutečnostem týkajícím se nízké úrovně tělesné zdatnosti a potřeby podpořit pohybovou aktivitu u dětí a mládeže je nutné zaměřit pozornost a inovace právě do oblasti zvyšování pohybové gramotnosti a s ní souvisejících opatření (prostředí na školách, kampaně propagující pohyb a zdravý životní styl, inovace v oblasti pregraduálního i celoživotního vzdělávání pedagogických pracovníků apod.). Česká školní inspekce vydala v roce 2023 velmi dobře využitelné metodické doporučení, v němž zdůrazňuje, že podpora pohybových aktivit žáků je jedinečným komplexem opatření v každé škole, kdy na každé jednotlivé škole záleží, jaké má podmínky a zda využije svůj potenciál. Dle ČŠI (2023b) je tedy nezbytné, aby se důsledná podpora pohybových aktivit žáků stala součástí vize školy a byla zajišťována všemi, kteří o směřování školy rozhodují.

Legislativní změny zákona o podpoře sportu v roce 2023

Novela zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, definuje s účinností od 1. 4. 2023 nově i problematiku školního a vysokoškolského sportu a ukládá Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy podporovat školní a vysokoškolský sport a vytvářet podmínky pro jeho rozvoj. Školním a vysokoškolským sportem se rozumí *sport organizovaný či zajišťovaný školou nebo školským zařízením, včetně školského výchovného a ubytovacího zařízení nebo školského zařízení pro zájmové vzdělávání, podle školského zákona, sport organizovaný či zajišťovaný fyzickou nebo právnickou osobou sice odlišnou od školy nebo školského zařízení, ale organizovaný či zajišťovaný pro školu nebo školské zařízení pro výkon jejich činností podle školského zákona a sport organizovaný či zajišťovaný vysokou školou nebo její součástí, včetně účelového zařízení pro kulturní a sportovní činnost, podle zákona o vysokých školách*. Za tímto účelem má pak ministerstvo poskytovat finanční podporu ze státního rozpočtu a dále vypracovávat návrh plánu státní politiky školního a vysokoškolského sportu. I tuto problematiku Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v předkládaném plánu reflektuje, a dikci zákona o podpoře sportu v tomto směru naplňuje.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy oblast školního a vysokoškolského sportu (v návaznosti na výše uvedenou definici sportu) vnímá jako **součást širšího konceptu opatření, aktivit a činností**, které ve **vzájemné synergii** významně **zvýší pohybovou aktivitu** dětí, žáků a studentů a současně **sníží negativní dopady nedostatečného pohybu** na jejich **fyzické i duševní zdraví**.

Školní sport je v českém vzdělávání novým pojmem, který zavedla právě až novela zákona o podpoře sportu a který není součástí zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Pojem školní sport je samozřejmě užíván už delší dobu, nicméně jen volně a bez větší specifikace. Školní sport ani nebyl institucionalizován do žádného školského zařízení. V tuto chvíli je tedy oblast školního sportu zcela mimo rámec povinného vzdělávání, ale i mimo rámec zájmového vzdělávání tak, jak obě tyto oblasti vymezuje školský zákon.

Školní sport by měl být přirozenou součástí sportu pro všechny, a musí tedy vytvářet podmínky pro pohybové aktivity žáků bez rozdílu (tedy s ohledem na rovné příležitosti nezávislé na pohlaví, barvě pleti, etnickém nebo sociálním původu, genetických rysech, jazyku, náboženském vyznání nebo přesvědčení, politických názorech či jakýchkoli jiných názorech, příslušnosti k národnostní menšině, zdravotním postižení, věku nebo sexuální orientaci apod.). Rozvoj školního sportu tak bude komplexem opatření na úrovni škol a školských zařízení, která směřují k vyšší aktivitě žáků v pohybových činnostech ve školním prostředí. Ačkoli se na základě novely zákona o podpoře sportu logicky nabízí dělení podpory pohybových aktivit ve školách na dvě části, a to na výuku (tělesnou výchovu) a pak na všechny ostatní pohybové aktivity ve školním prostředí stojící mimo samotnou výuku (školní sport), není takové dělení včetně finanční podpory možné bez dalších úprav legislativy a financování a zasáhlo by i do kompetencí zřizovatelů.

Vysokoškolské studium je v mnoha ohledech specifické ve vztahu k životními stylu. Studenti vysokých škol se setkávají ve svém životě s řadou stresorů, které jsou pro ně zcela nové. Jen započetí studia, výraznější osamostatnění od rodičů, změna životních podmínek, změna osobních zvyklostí, změna bydliště, to všechno jsou faktory, se kterými se každý student musí vypořádávat (Chamoutová, 2004). Většina autorit konstatuje, že u běžné populace se od období adolescence četnost vykonávání pohybové aktivity s věkem snižuje (Scheerder, Vanreusel, 2005; Slepíčková, 2009). Tento trend je velmi často umocněn právě nástupem na vysokou školu, kdy dochází ke zmiňovaným změnám životního stylu (Ndupu et al., 2023; Oftedal et al. 2023; Sigmundová et al. 2013).

V jedné mezinárodní studii byla u vysokoškolských studentů zjištěna fyzická nečinnost ve volném čase u 23 % mladých občanů USA a severní a západní Evropy a 30% nečinnost u mladých občanů střední a východní Evropy (Haase et al. (2004). Ndupu et al. (2023) uvádí, že zapojení vysokoškoláků do pohybových aktivit ovlivňuje šest domén:

- (a) sportovní infrastruktura a její dostupnost,
- (b) záměry,
- (c) sociální vlivy,
- (d) znalosti a povědomí o významu pohybové aktivity,
- (e) sebedůvěra ve vztahu k pohybovým schopnostem,
- (f) sociální identita.

Sigmundová et al. (2013) zjistila, že pouze 9 % českých vysokoškolských studentů splňuje jedno z doporučených kritérií pohybové aktivity - 10 000 kroků denně. Počet vysokoškoláků, kteří naplňují doporučení WHO, je tedy výrazně nižší (9 vs. 58 %) než počet dětí a žáků školního věku (Active Healthy Kids Czech Republic, 2022). Přitom aktivní životní styl výrazně ovlivňuje zdraví, studijní úspěšnost a celkový well-being, kdy studenti s vyšší mírou pohybové aktivity dosahují vyšší úrovně životní spokojenosti (Lojďová et al., 2021).

Programové prohlášení vlády

K podpoře aktivního pohybu a sportu se přihlásila také vláda České republiky ve svém programovém prohlášení z ledna 2022, resp. po aktualizaci z března 2023, v němž se např. uvádí, že „prioritou je aktivní pohyb dětí a mládeže“ a že „při budování sportovišť jsou prioritou školní sportovní areály a multifunkční sportoviště odpovídající technickým parametrům konkrétních sportů“. Důraz na

podporu pohybu u dětí a mládeže obecně zaznívá od politické reprezentace dlouhodobě, a to napříč jednotlivými politickými subjekty.

Pilíře plánu podpory pohybu dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních a státní politiky školního a vysokoškolského sportu pro období 2024–2028

Jak bylo uvedeno výše, novela zákona o podpoře sportu (49/2023 Sb.) ukládá Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy podporovat školní a vysokoškolský sport a vytvářet podmínky pro jeho rozvoj, poskytovat finanční podporu ze státního rozpočtu a vypracovávat návrh plánu státní politiky školního a vysokoškolského sportu. Školní sport je v českém vzdělávání novým pojmem, který legislativně ukotvila až novela zákona o podpoře sportu. Sport je definován jako „...každá forma tělesné činnosti, která si prostřednictvím organizované i neorganizované účasti klade za cíl harmonický rozvoj tělesné i psychické kondice, rozvoj společenských vztahů, upevňování zdraví a dosahování sportovních výkonů...” (zákon o podpoře sportu č. 115/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů) a předkládaná koncepce na období let 2024–2028 pracuje s touto definicí. Školní sport tedy nelze rozvíjet bez širšího ukotvení v plánu podpory pohybu.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy se tedy rozhodlo vytvořit koncepční dokument o dvou částech:

- (a) Plán podpory pohybu dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních
- (b) Plán státní politiky školního a vysokoškolského sportu

První část dokumentu prezentuje koncepci podpory pohybu dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních včetně plánu rozvoje personálních, prostorových, materiálních a kurikulárních podmínek pro rozvoj školního a vysokoškolského sportu. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vnímá výše vymezené oblasti jako součást komplexu opatření směřujících k podpoře pohybových aktivit dětí, žáků a studentů, který stojí na několika základních pilířích:

- 1. Podpora aktivního pohybového režimu žáků během celého dne**
- 2. Výuka tělesné výchovy**
- 3. Pohybové a sportovní aktivity v zájmovém vzdělávání**
- 4. Rozvoj sportovní infrastruktury**
- 5. Evaluace podpory pohybových aktivit**

Druhá část dokumentu prezentuje plán státní politiky školního a vysokoškolského sportu, který je zpracováván na základě § 4 odst. 2 a § 6a odst. 2 zákona o podpoře sportu. Přestože jsou termíny školní a vysokoškolský sport legislativně nové, navazují na dlouholetou tradici v těchto dvou oblastech. Plán je tedy v této části strukturován do dvou oblastí, které jsou koncepčně a organizačně samostatné:

- 1. Školní sport**
- 2. Vysokoškolský sport**

Opatření, která jsou v tomto koncepčním dokumentu uvedena, lze rozdělit na opatření průřezová a opatření aktuální. Průřezová opatření jsou ta, která se budou logicky vyskytovat i v dalších plánech podpory pohybu dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních a státní politiky školního a vysokoškolského sportu na další období, neboť potřeba jejich řešení je kontinuální a nelze je řešit pouze v úzce vymezeném období. Aktuální opatření jsou naopak taková, která řeší momentální potřeby ve stanoveném období, tedy v tomto případě v letech 2024–2028, jakkoli i tato opatření mohou mít přesah.

Nízkou úroveň pohybové aktivity lze komplexně řešit pouze mezirezortně (Active Healthy Kids Czech Republic, 2022), a proto je potřeba podporovat a facilitovat také mezirezortní dialog a spolupráci jednotlivých stěžejních aktérů (stát, kraje, zřizovatelé, školy, neziskové organizace, sportovní organizace, zaměstnavatelské svazy, média, rodiče apod.). V této oblasti došlo v posledních letech k významnému posunu, kdy se relevantní státní instituce (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy,

Česká školní inspekce, Ministerstvo zdravotnictví, Státní zdravotní ústav, Národní sportovní agentura apod.) k nezbytnosti více podporovat aktivní pohyb dětí a mladých lidí jednoznačně přihlášily, navázaly spolu úzký dialog a intenzivní spolupráci na realizaci konkrétních řešení a úspěšně se propojují s dalšími subjekty, organizacemi a iniciativami hlásícími se k podpoře aktivního životního stylu.

Implementace

Při implementaci opatření vycházejících z tohoto plánu se významně počítá se spoluprací s Českou školní inspekcí jako národní autoritou pro hodnocení kvality a efektivity vzdělávání a důležitou institucí s celostátním dopadem v oblasti metodické podpory škol a školských zařízení nejen v tématech souvisejících s pohybovými aktivitami a zdravým životním stylem dětí a žáků. Právě Česká školní inspekce navíc vytvořila v praxi velmi dobře využitelné metodické doporučení pro podporu pohybových aktivit⁶, které staví na konceptu tzv. aktivní školy, pracuje s podporou pohybové aktivity na úrovni škola – třída – žák a definuje čtyři základní pilíře:

- a) průběžné zvyšování kvality výuky tělesné výchovy,**
- b) atraktivní, dostatečná a dostupná nabídka pohybových aktivit v zájmovém vzdělávání,**
- c) školní sportovní akce jako významné události školního roku,**
- d) formování pohybového režimu žáků ve školním prostředí.**

Koncept tzv. aktivní školy tak, jak jej popisuje Česká školní inspekce, plně koresponduje s tím, jak o problematikách souvisejících s podporou pohybu dětí, žáků a studentů v předkládaném plánu uvažuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Významným aktérem při implementaci opatření vzešlých z tohoto plánu a při řízení celého procesu bude vedle vlastního ministerstva také VICTORIA Vysokoškolské sportovní centrum Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Počítat je pak třeba také se zapojením samotných mateřských, základních a středních škol a jejich zřizovatelů a s úzkou spoluprací s vysokými školami a jejich reprezentacemi, a to jak v oblasti podpory vysokoškolského sportu, tak v oblasti přípravy pedagogických pracovníků pro regionální školství a v oblasti komplexní evaluace pohybové aktivity dětí a mládeže.

Dalším aktérem v oblasti implementace je Národní pedagogický institut ČR, který metodicky rozvíjí, sleduje, analyzuje, vede a řídí problematiku propojování formálního, neformálního a zájmového vzdělávání.

Samozřejmá je také spolupráce s Národní sportovní agenturou, Státním zdravotním ústavem a dalšími významnými subjekty vládního i nevládního charakteru, které se podpoře pohybových aktivit, rozvoji pohybových dovedností nebo přímo sportu dětí, žáků a studentů věnují.

⁶ [Aktivní škola – inspirace pro podporu pohybových aktivit žáků](https://www.csicr.cz), Česká školní inspekce 2023 (dostupné na www.csicr.cz).

2. Přehled opatření a klíčových aktivit plánu podpory pohybu dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních pro období 2024–2028

Plán podpory pohybu dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních pro období 2024–2028 blíže specifikuje a konkrétněji rozpracovává opatření, popisuje důvody a upřesňuje způsob jejich plnění včetně identifikace harmonogramu, realizátorů či indikátorů. Definované aktivity a opatření jsou primárně orientovány na základní a střední školy, s tím, že je lze přiměřeně implementovat i v prostředí mateřských škol (přičemž některé části se na mateřské školy přímo zaměřují) a také vyšších odborných škol a vybrané části pak i v prostředí vysokoškolského vzdělávání.

Cíl plánu podpory pohybu dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních pro období 2024–2028	
Hlavním cílem opatření je podporovat a zlepšovat fyzickou kondici, zdraví a celkový pohybový rozvoj dětí, žáků a studentů. Pohybové aktivity přinášejí mnoho výhod pro tělo i mysl a mají pozitivní vliv na celkovou odolnost a kvalitu života.	
Opatření č. 1	Podpora aktivního pohybového režimu žáků během celého dne
Klíčová aktivita 1.1	Aktivní transport z/do školy
Klíčová aktivita 1.2	Aktivní přestávky
Klíčová aktivita 1.3	Pohybové chvíle
Klíčová aktivita 1.4	Otevřená hřiště
Klíčová aktivita 1.5	Kampaň na podporu pohybu
Opatření č. 2	Výuka tělesné výchovy
Klíčová aktivita 2.1	Úprava RVP ZV v oblasti Člověk a zdraví
Klíčová aktivita 2.2	Úprava RVP ZŠ v oblasti Zdravotní tělesná výchova
Klíčová aktivita 2.3	Větší využití disponibilních hodin pro TV, Inkluzivní TV
Klíčová aktivita 2.4	Inovace pregraduálního studia učitelů TV
Klíčová aktivita 2.5	Systém DVPP
Klíčová aktivita 2.6	Metodicko-vzdělávací portál
Klíčová aktivita 2.7	Podpora forem tandemové výuky
Klíčová aktivita 2.8	Větší zapojení kvalifikovaných a aprobovaných učitelů na prvním stupni ZŠ a podpora rozvoje pohybových dovedností dětí v MŠ
Opatření č. 3	Pohybové aktivity v zájmovém vzdělávání
Klíčová aktivita 3.1	Podpora pohybových aktivit ve školních družinách
Klíčová aktivita 3.2	Podpora pohybových aktivit ve školních klubech
Klíčová aktivita 3.3	Nabídka pohybových aktivit ve střediscích volného času
Opatření č. 4	Rozvoj sportovní infrastruktury
Klíčová aktivita 4.1	Obnova a rozvoj školní sportovní infrastruktury
Klíčová aktivita 4.2	Obnova a rozvoj vysokoškolských sportovních areálů
Opatření č. 5	Evaluace podpory pohybových aktivit
Klíčová aktivita 5.1	Monitoring pohybových aktivit dětí a mládeže
Klíčová aktivita 5.2	Evaluace podmínek pro aktivní pohybový režim ve školách a školských zařízeních
Klíčová aktivita 5.3	Evaluace pohybové gramotnosti

2.1 Opatření č. 1: Podpora aktivního pohybového režimu žáků během celého dne

Míra pohybových dovedností a tělesné zdatnosti žáků je dlouhodobě diskutovaným tématem. Řada různých šetření poukazuje na skutečnost, že pohybové dovednosti žáků nejsou dostatečné, což vede k řadě negativních jevů souvisejících jak s vlastním vzdělávacím procesem, tak se zdravím, životním stylem a bezpečností žáků.

V souladu se závěry a doporučeními České školní inspekce pak řada odborníků uvádí, že výzvou je zejména začleňování pohybových aktivit směřujících k podpoře zdraví během každodenního režimu ve školách a také nedostatečná podpora pohybových aktivit žáků během dne, mimo hodiny tělesné výchovy. Nástup pandemie nemoci covid-19 v březnu 2020 a dlouhodobě trvající distanční vzdělávání žáků, které s sebou přineslo ještě dramatičtější omezení jejich pohybových aktivit, vnesly do tématu podpory pohybových dovedností žáků ještě větší naléhavost. Také dětské lékaři, sportovní trenéři i další odborníci již delší čas upozorňují na to, že vedle ostatních problematických jevů, které s sebou dlouhá doba distančního vzdělávání přinesla, měla právě snížená pohybová aktivita velkého množství dětí a žáků během distanční výuky podstatný vliv na jejich současnou i budoucí zdravotní kondici i na psychickou pohodu a duševní zdraví.

Popis cíle

Hlavním cílem je podporovat motivaci a účast žáků na pohybových aktivitách během celého dne, které významně napomohou zkvalitnit rozvoj jejich pohybových dovedností a současně snížit nedostatek pohybu dopadající na celkovou odolnost, kondici a fyzické i duševní zdraví.

Zdůvodnění potřeby

Pravidelná pohybová aktivita pomáhá udržovat dobrý stav fyzické kondice a s ní souvisejícího fyzického i duševního zdraví. Pomáhá posilovat svaly, zlepšovat vytrvalost, podporuje správnou funkci srdce, plic a cév, zvyšuje flexibilitu a koordinaci, udržuje mozkové funkce v korektních režimech, podporuje dobrou náladu a pozitivní myšlení. Žáci, kteří se pravidelně pohybují, mají významně nižší riziko obezity, srdečních chorob, cukrovky a dalších zdravotních problémů spojených se sedavým a neaktivním životním stylem (Miller et al., 2016, Wang & Ashokan, 2021).

Pohybové aktivity mají také přímý vliv na kognitivní funkce a školní výsledky žáků. Studie ukazují, že pravidelný pohyb zlepšuje školní úspěšnost (James et al., 2023, Owen et al., 2022), paměť (Meijer et al., 2020), koncentraci (Ericsson, 2008), kreativitu, schopnost řešit problémy (Bailey, 2006) a duševní zdraví (Ahn & Fedewa, 2011). Děti, které se pravidelně pohybují, mají lepší školní výsledky a jsou lépe schopny učit se novým věcem. Pohybové aktivity přispívají také k emočnímu a sociálnímu rozvoji žáků. Během pohybových aktivit mají možnost interakce s ostatními, spolupráce, sdílení, komunikace a rozvoje sociálních dovedností. Pohyb také podporuje uvolnění endorfinů, zlepšuje náladu a sebevědomí, snižuje úzkost a pomáhá zvládat stresové situace.

Dlouhé období vzdělávání spojené s nízkou fyzickou aktivitou prokazatelně vede ke snížení pozornosti, ospalosti a únavě žáků. Pravidelné pohybové aktivity během dne naopak mohou pomoci oživit mysl a zvýšit schopnost koncentrace. Krátké přestávky s pohybovými aktivitami pak mohou zvýšit výkonnost a efektivitu učení.

Toto opatření staví mj. na výstupech edukačního programu Pohyb a výživa (<https://pav.rvp.cz/>), který vznikl před zhruba deseti lety a byl pokusně ověřen na vybraných základních školách a spolupracujících školních družinách a školních jídelnách v 10 krajích ČR. Ověřování řídil resort školství, mládeže a tělovýchovy, obsahovou stránku garantovala Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně ve spolupráci s katedrami tělesné výchovy dalších pedagogických fakult, Fakultou sportovních studií a Lékařskou fakultou Masarykovy univerzity, Státním zdravotním ústavem a Českou unií sportu.

Program Pohyb a výživa byl zaměřen na žáky 1. stupně ZŠ, tedy na období mladšího školního věku, které je senzitivním obdobím pro utváření vztahu k celoživotním hodnotám, formování odpovídajících postojů i vhodného chování. Hlavním cílem programu bylo zlepšit pohybovou a výživovou gramotnost žáků, zkvalitnit jejich pohybový a výživový režim a ovlivnit jejich pohybové a výživové chování. Program vytvořil návrhy opatření pro zlepšení pohybového a výživového režimu žáků ve školním prostředí. Součástí programu byla změna celkového přístupu vedení škol, učitelů, vychovatelů, vedoucích školních jídelen a rodičů žáků k pohybovému a výživovému režimu, tj. jde o změnu forem a metod práce směrem k lepšímu pohybovému a výživovému chování žáků. Proto jeho realizace ve škole nepřináší vyšší potřebu finančních prostředků. Pro školy je k dispozici kompletní edukační program s metodikou pro učitele, pracovní sešity pro žáky, motivační plakáty, letáky pro rodiče.⁷

Důležitou roli hrají lyžařské kurzy, školy v přírodě a další aktivity, které rozvíjejí pohybové dovednosti žáků a zároveň naplňují vize Strategie 2030+ o propojování formálního a neformálního vzdělávání. MŠMT konání těchto akcí včetně co nejrozsáhlejší účasti dětí a žáků podporuje a doporučuje, s vědomím potřeby řešit na úrovni škol i možnou finanční či materiální podporu dětí a žáků pocházejících ze složitějšího socioekonomického prostředí.

Soubor klíčových aktivit

1.1	Aktivní transport z/do školy
1.2	Aktivní přestávky
1.3	Pohybové chvíle
1.4	Otevřená hřiště
1.5	Kampaň na podporu pohybu

Klíčová aktivita 1.1 Aktivní transport z/do školy

Cílem této klíčové aktivity je zveřejňovat příklady dobré praxe, které praktikují metodické doporučení ČŠI Aktivní škola v oblasti projektů zaměřených na zvýšení aktivní mobility žáků, a na tyto příklady a obecně na možnosti podpory aktivního transportu vhodnými formami upozorňovat školy a jejich zřizovatele. Okolí škol je velmi rozmanité, a proto je problematika aktivního transportu do škol často komplikovaná zejména ve velkých městech s hustou zástavbou a zvýšenou dopravou. Velmi tedy záleží na konkrétní lokalitě, která ovlivňuje míru a vhodnost realizovatelnosti tohoto opatření. V každém případě platí, že pokud školy identifikují a aktivně propagují vhodné a bezpečné cesty do školy, je až 8× větší pravděpodobnost, že se žáci (a jejich rodiče) do aktivní dopravy zapojí. V České republice byla zjištěna 3× větší pravděpodobnost, že žáci budou chodit do školy a ze školy pěšky nebo jezdit na kole, pokud jejich škola aktivní způsob dopravy cíleně propaguje (Hollein et al., 2017).

Podpora aktivního transportu do škol závisí na více faktorech, od infrastruktury obce, přístupnosti škol, obav rodičů až po vlastní motivaci žáků (nevhodné podmínky obce, neúměrná vzdálenost od domova, nízká bezpečnost dopravy, vysoké riziko kriminality). Příklady inspirativní praxe v oblasti projektů zaměřených na zvýšení mobility žáků – aktivní docházky do školy a ze školy (pěšky, na kole, na koloběžce nebo na bruslích apod.) říkají:

- úprava chodníků a přechodů může zvýšit počet těch, kdo se do školy vydají aktivním způsobem (pěšky, kolo, koloběžky, inline), až o 37 %,
- zavedení školních „pěškovbusů“ může znamenat navýšení aktivního transportu do školy až o 125 %,

⁷ Edukační program – základní materiály (dostupné na <https://pav.rvp.cz/edukacni-program-zakladni-materialy-2> a dále <https://pav.rvp.cz/edukacni-program-doplnujici-materialy-2>).

- vybudování nové cyklostezky může vést k navýšení počtu cyklistů až o 225 %, (Národní zpráva o pohybové aktivitě českých dětí a mládeže, 2022)

Období realizace	Od: Q2/2024	Do: Q4/2028
Výstupy	• Zveřejňování příkladů dobré praxe škol, které praktikují metodické doporučení ČŠI Aktivní škola v oblasti projektů zaměřených na zvýšení aktivní mobility žáků • Podpora meziškolních soutěží (kolem/pěšky do školy)	

Klíčová aktivita 1.2 Aktivní přestávky

Pohybově-rekreační přestávky mohou být velmi vhodným doplňkem k hodinám tělesné výchovy a mohou výrazně přispět ke zvýšení množství pohybových aktivit v denním režimu žáků. Zároveň mohou vhodně přispět k omezení trávení volného času s využitím mobilního telefonu či tabletu, aniž by škola musela oblast využívání vlastních digitálních technologií striktně korigovat. Promyšlená nabídka aktivního trávení přestávek přirozeným způsobem zajišťuje vhodný způsob trávení volného času a zároveň zvyšuje podíl pohybových aktivit žáků během dne.

Cílem této klíčové aktivity je doporučovat realizaci takové formy přestávek, ve kterých je podporován spontánní pohyb žáků. Pohyb o přestávkách je neřízený a žáky k němu motivují vhodně vybavené prostory školy. Tradičně se pohybově rekreační přestávky realizují o tzv. „velké přestávce“, samozřejmě při zohlednění výživových potřeb žáků. Žáci by však měli mít možnost využít k pohybu i další přestávky během pobytu ve škole. Cílem pohybově rekreační přestávky je kompenzace statického zatížení žáků při sezení ve výuce a zlepšení pohybového režimu žáků. Omezením je často nedostatečný prostor třídy nebo chodby, která obvykle k pohybu příliš nevybízí. Pro přestávky by měla být vytvořena jasná pravidla, která by zajišťovala bezpečnost žáků, aniž by učitelé museli zvýšit dozor a zasahovat do činností žáků.

Škola by měla aktivně vytvářet podmínky a prostředí pro pohybovou aktivitu žáků, a to vhodným zpřístupněním prostoru pro pohyb (pingpongové stoly, koše na basketball, stolní fotbal, skákací panáči, žebřiny apod.).

Období realizace	Od: Q2/2024	Do: Q4/2028
Výstupy	• Příklady dobré praxe škol, které praktikují metodické doporučení ČŠI Aktivní škola	

Klíčová aktivita 1.3 Pohybové chvilky

Cílem této klíčové aktivity je podporovat realizaci pohybových chvil formou krátkých pohybových činností žáků vložených do kterékoli vyučovací hodiny s výjimkou tělesné výchovy. Vzhledem ke statickému zatížení žáků při sezení by pohybové chvilky měly v každém případě být nezbytnou součástí výuky minimálně na základní škole. Kromě svého zdravotního významu by měly přispívat k utváření kladného vztahu žáka k pravidelné pohybové aktivitě. Pohybové aktivity je možné využít v rámci mezipředmětových vztahů k posílení efektivitu učení (pohybové hry s prvky výuky matematiky, procvičování slovíček, skladby vět apod.).

Období realizace	Od: Q2/2024	Do: Q4/2028
Výstupy	• Zveřejňování příkladů škol, které praktikují metodické doporučení ČŠI Aktivní škola	

Klíčová aktivita 1.4 Otevřená hřiště

Cílem této klíčové aktivity je vytvoření podmínek pro využívání otevřených hřišť u škol v době mimo vyučování. Otevřená hřiště jsou ideálním místem pro různé rekreační aktivity, kde si děti mohou zahrát fotbal, basketbal, volejbal nebo jiné sporty se svými kamarády nebo rodinou. Součástí areálů škol jsou mnohdy také hřiště pro děti s prolézačkami, klouzačkami, houpačkami, lezeckými stěnami a dalším herním vybavením, které napomáhají aktivnímu trávení volného času. Při stanovování režimu otevřených hřišť je nutné vzít v úvahu jak potřeby a bezpečnost školního prostředí, tak i očekávání a zájmy veřejnosti, která bude hřiště využívat. Měla by existovat jasná pravidla chování na hřišti, která by měla být viditelně umístěna a sdělena veřejnosti. Je vhodné se inspirovat příklady inovací v oblasti tvorby, konstrukce a vybavování dětských hřišť (např. konkrétní příklady tzv. dobrodružných hřišť (<https://seberizenevzdelavani.cz/projekty/dobrodruzne-hriste-adventure-playground/>)).

Období realizace	Od: Q2/2024	Do: Q4/2028
Výstupy	• Analýza právních předpisů vztahujících se k provozu a používání otevřených hřišť u škol • Analýza stavu otevřených hřišť u škol • Metodické doporučení pro školy	

Klíčová aktivita 1.5 Kampaň na podporu pohybu

Cílem této klíčové aktivity je připravit, implementovat a vyhodnotit kampaň na podporu pohybu. Kampaň by měla být zaměřena na podporu pohybu dětí, žáků a studentů, ale také na jejich rodiče, kteří mohou ve velké míře ovlivňovat jejich pohybový režim mimo školu. Kampaň je důležitá zejména z pohledu těchto aspektů:

- Zdraví a prevence nemocí:** Pravidelný pohyb a fyzická aktivita jsou klíčové pro udržení dobrého zdraví a prevenci mnoha zdravotních problémů. Lidé, kteří se pravidelně pohybují, mají nižší riziko vzniku srdečních chorob, obezity, diabetu typu 2 a dalších chronických onemocnění.
- Zdravotně orientovaná zdatnost:** Pohyb a tělesná cvičení pomáhají udržovat a zlepšovat fyzickou kondici, svalovou sílu a vytrvalost, aerobní zdatnost, flexibilitu i tělesnou hmotnost. Lidé, kteří jsou fyzicky v kondici, mají lepší celkovou životní kvalitu a zvládají lépe každodenní aktivity.
- Duševní zdraví:** Pohyb má pozitivní vliv na duševní zdraví. Cvičení uvolňuje endorfiny, což zlepšuje náladu a snižuje stres, úzkost a depresi. Pravidelná intenzivní pohybová a fyzická aktivita zlepšuje také kognitivní funkce a paměť.
- Sociální inkluze:** Kampaň na podporu pohybu může zapojit lidi různých věkových skupin a zájmů. Společné aktivity a sportovní události mohou podporovat sociální propojení a vytvářet silnější komunitní vazby.
- Prevence sedavého životního stylu:** Moderní životní styl často vede k sedavému chování, což má negativní dopad na zdraví. Kampaně na podporu pohybu mohou povzbudit lidi, aby trávili čas více aktivně, a naopak aby snižovali čas strávený sezením.
- Podpora zdravého životního stylu u dětí a mládeže:** Vytváření zdravých návyků od útlého věku je klíčové pro budoucí zdraví populace. Kampaně mohou podnítit děti a mladé lidi k aktivnímu životnímu stylu a sportování.
- Podpora ekologických a udržitelných cest:** Kampaně na podporu pohybu mohou také propagovat ekologičtější způsoby dopravy, jako je cyklistika nebo chůze, což pomáhá snižovat emise skleníkových plynů a zlepšovat životní prostředí.

Kampaň se bude orientovat také na podporu pohybu napříč vzdělávacími oblastmi, podporu zkušenostního učení (zážitkové pedagogiky), kooperativního učení, výuky v přírodě, výjezdových škol

v přírodě, dobrodružné výuky či projektových dní, kdy se žáci přirozeně pohybují v rámci běžné výuky a tím je podpořena pohybová aktivita dětí, žáků a studentů i v průběhu celého dne.

Období realizace	Od: Q2/2024	Do: Q4/2028
Výstupy	• Vytvoření plánu kampaně • Realizace kampaně (médiu, sociální sítě, veřejné akce apod.) • Evaluace kampaně	

2.2 Opatření č. 2: Výuka tělesné výchovy

Vzdělávací obor Tělesná výchova jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje (RVP, 2023, s. 90).

Žáci mají být pozitivně vedeni k pohybovým aktivitám, učitel by měl pro jejich motivaci využívat trendy v oblasti pohybových aktivit, pestrou nabídku pohybových aktivit, měl by oceňovat zájem, snahu a pokrok, vědomě ve výuce TV rozvíjet kompetence důležité pro život v rychle se měnící době, podporovat odolnost žáků a jejich zájem o fyzické i duševní zdraví. Osvojení pohybové gramotnosti, včetně osvěty o důležitosti zdravého životního stylu, a radost z pohybu je hlavní prioritou tělesné výchovy. Pokud nabízený obsah hodin tělesné výchovy žáky nezaujme a jejich role při výběru pohybových aktivit je omezená, může docházet k postupné ztrátě motivace k účasti na pohybových aktivitách a celkově k vedení aktivního životního stylu. Jelikož se v posledních letech míra neorganizovaných pohybových aktivit ve volném čase dětí neustále snižuje, je nutné jim v rámci školy nabízet atraktivní pohybové aktivity, které přinesou nové podněty a motivaci.

Popis cíle

Prostřednictvím kvalitní a odborně vedené výuky realizované v adekvátním prostředí aktivně zapojit co nejvíce dětí do hodin TV s cílem zvýšit míru jejich pohybové gramotnosti. Posílit jejich zdatnost, dát prostor pro osvojení pohybových kompetencí, dodat dostatečnou sebedůvěru a motivaci, a posílit tak pozitivní vztah k pohybovým aktivitám a zdravému životnímu stylu.

Zdůvodnění potřeby

Přestože se hodinová dotace TV na školách nesnížila a také v oblasti organizovaného sportu ve volném čase jsou na tom děti celkem dobře, jejich celkové zapojení do pohybových aktivit a jejich tělesná zdatnost jsou nedostatečné. Jeví se tedy jako nutné zaměřit pozornost na inovace ve výuce školní TV a v přípravě pedagogických pracovníků, zaměřit pozornost na budování pozitivního vztahu dětí a mládeže k pohybovým aktivitám, jejich motivaci k účasti na pohybových aktivitách a osvojení znalostí klíčových pro pohybové aktivity a zdravý životní styl. V souladu s mezinárodními studiemi

zaměřenými na problematiku monitoringu pohybové aktivity a zdravého životního stylu se jeví jako klíčové začít budovat pohybovou gramotnost⁸.

Soubor klíčových aktivit

2.1	Úprava RVP ZV v oblasti Člověk a zdraví
2.2	Úprava RVP ZŠS v oblasti Zdravotní tělesná výchova
2.3	Větší využití disponibilních hodin pro TV, Inkluzivní TV
2.4	Inovace pregraduálního studia učitelů TV
2.5	Systém DVPP
2.6	Metodicko-vzdělávací portál
2.7	Podpora forem tandemové výuky
2.8	Větší zapojení kvalifikovaných a aprobovaných učitelů na prvním stupni ZŠ a podpora rozvoje pohybových dovedností dětí v MŠ

Klíčová aktivita 2.1 Úprava RVP ZV v oblasti Člověk a zdraví

Rámcové vzdělávací programy vymezují závazné rámce vzdělávání pro jeho jednotlivé etapy – předškolní, základní a střední vzdělávání. Školní úroveň představují školní vzdělávací programy, podle nichž se uskutečňuje vzdělávání na jednotlivých školách. Rámcové vzdělávací programy i školní vzdělávací programy jsou veřejné dokumenty přístupné pro pedagogickou i nepedagogickou veřejnost. Rámcové vzdělávací programy:

- (a) vycházejí z nové strategie vzdělávání, která zdůrazňuje klíčové kompetence, jejich provázanost se vzdělávacím obsahem a uplatnění získaných vědomostí a dovedností v praktickém životě,
- (b) vycházejí z koncepce společného vzdělávání a celoživotního učení,
- (c) formulují očekávanou úroveň vzdělání stanovenou pro všechny absolventy jednotlivých etap vzdělávání,
- (d) podporují pedagogickou autonomii škol a profesní odpovědnost učitelů za výsledky vzdělávání.

Rámcové vzdělávací programy stanoví zejména konkrétní cíle, formy, délku a povinný obsah vzdělávání, a to vzdělávání všeobecného a odborného podle zaměření daného oboru vzdělání, jeho organizační uspořádání, profesní profil, podmínky průběhu a ukončování vzdělávání a zásady pro tvorbu školních vzdělávacích programů, jakož i podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a nezbytné materiální, personální a organizační podmínky a podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví.

Cílem této klíčové aktivity je upravit RVP ZV tak, aby v RVP ZV byly zapracovány principy a rámec podporující well-being ve školách a zdravý životní styl. K jejich rozpracování do konkrétních činností pak dojde na úrovni škol (ŠVP) a k tomu bude školám poskytnuta adekvátní metodická podpora. Obsah učiva se žáci neučí, ale zažívají v rámci zdravého směřování filozofie školy. Školy by měly klást důraz na kreativní plnění výstupů, nikoliv se koncentrovat primárně na plnění obsahu vyučování. Klíčovým aspektem pro zdravý životní styl je rozvoj pohybové gramotnosti jako konceptu směřujícímu pro život,

⁸ Pohybová gramotnost je definována jako „koncept, který popisuje celoživotní kvalitativní úroveň člověka; jde o schopnost a snahu založenou na motivaci uplatňovat pohybové dovednosti, schopnosti a vědomosti prakticky prostřednictvím tělesné zdatnosti jedince, jež vyústí v pohybové chování přispívající ke zdravému životnímu stylu, a aplikovat je do každodenního režimu“ (Vašíčková, 2016, s. 36). Pohybová gramotnost tedy nezávisí pouze na zlepšení tělesné zdatnosti a osvojení pohybových kompetencí, ale klíčovými prvky pohybové gramotnosti jsou také: (a) motivace k pohybu / pohybově aktivní chování a (b) znalosti doporučeného množství pohybové aktivity, povědomí a porozumění pohybovým aktivitám, jako základního pilíře zdravého životního stylu.

tedy snaha o tzv. mezipředmětovou provázanost a respekt k provázanosti funkčních gramotností. Výuka tělesné výchovy se dosud převážně zaměřovala na pohybové dovednosti žáků a na pohybové aktivity, v nichž se dovednosti uplatňují. Chceme-li prostřednictvím RVP ZV utvářet pohybovou gramotnost, nelze se věnovat pouze pohybovým dovednostem a pohybovým aktivitám v rámci tělesné výchovy, ale je třeba aktivně přistupovat k celému obsahu pohybového vzdělávání. Žák by se měl naučit vnímat a rozumět účinkům správného pohybového režimu a také chápat negativa sedavého způsobu života. Měl by se učit utvářet svůj pohybový režim a rozumět své tělesné zdatnosti.

Velkým problémem je také neúměrné uvolňování z hodin školní tělesné výchovy, což je fakt, na který dlouhodobě upozorňuje i Česká školní inspekce. Jedním z možných řešení tohoto problému je nabídka alternativy k běžným hodinám TV ve formě zdravotní aplikované TV. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vydalo v roce 2023 metodický pokyn k zařazování dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami do školní tělesné výchovy a pohybově orientovaných programů, včetně realizace vzdělávacího procesu mimo prostory, kde se standardně vzdělávání uskutečňuje. Nyní se ukázalo jako vhodné doplnit tento pokyn o implementační metodické materiály a šířeji podpořit vzdělávání učitelů TV a ostatních pedagogických pracovníků.

Období realizace	Od: Q2/2024	Do: Q3/2025
Výstupy	• Upravené RVP ZV • Navazující metodická podpora v rámci IPS Kurikulum • Metodické materiály pro rozvoj pohybové gramotnosti • Konference k problematice motivace k pohybovým aktivitám, pohybové gramotnosti (v návaznosti na revize RVP ZV) a transformaci výuky na školách a k pregraduální přípravě pedagogických pracovníků	

Klíčová aktivita 2.2 Úprava RVP ZŠS v oblasti Zdravotní tělesná výchova

Ve strategických dokumentech je často opomíjena existence paralelního rámcového vzdělávacího programu pro obor vzdělávání základní škola speciální. Nedostatečná pozornost také vede k tomu, že všechny inovace a kvalitativní posuny se vůbec netýkají práce s žáky s mentálním postižením či často souběžným postižením více vadami. Přitom implementace aplikované tělesné výchovy, včetně jejího jednoznačného terminologického pojmenování v souvislosti s komplexním rozvojem žáků, vede k rozvoji pohybové gramotnosti jako konceptu směřujícímu pro život, tedy s jasnou snahou o mezipředmětovou provázanost.

Cílem této klíčové aktivity je v souladu s potřebami praxe transformovat stávající pojetí zdravotní tělesné výchovy. Tělovýchovný proces ve zdravotní TV sleduje především pozitivní ovlivňování zdravotního stavu ve fyzické a psychické oblasti, plní kompenzační funkci v primární a sekundární prevenci, pozitivně ovlivňuje zdraví a výkonnost zdravotně oslabených lidí, pomáhá jim vytvářet adekvátní pohybový režim vzhledem k jejich zdravotnímu stavu i věku a je vhodným prostředkem regenerace. V tělovýchovném procesu jsou využívány i poznatky psychomotoriky, která klade důraz na rozvoj osobnosti v oblasti psychické, sociální a tělesné.

Období realizace	Od: Q2/2024	Do: Q3/2025
Výstupy	• Upravené RVP ZŠS • Metodické materiály pro rozvoj pohybové gramotnosti u žáků se SVP • Konference k problematice zdravotní / aplikované TV (v návaznosti na revize RVP) a transformaci výuky na školách a pregraduální přípravě pedagogických pracovníků	

Klíčová aktivita 2.3 Větší využití disponibilních hodin pro TV, Inkluzivní TV

Cílem této klíčové aktivity je metodicky podporovat využití disponibilních hodin pro výuku TV. Česká školní inspekce navrhuje využívání disponibilní hodiny TV pro opětovné zavedení předmětu Zdravotní tělesná výchova. Dle zjištění České školní inspekce (ČŠI, 2023) řada kinantropologických pracovišť v současnosti diskutuje o transformaci tradičního pojetí zdravotní tělesné výchovy do pojetí modernějšího, které je postaveno na rozvoji, prevenci a reedukaci v oblasti kvality pohybu, senzomotorické koordinace, psychomotorické koordinace, fyzické zdatnosti, rovnováhy a dýchání (Vařeková a Ješina, 2023). Disponibilní časová dotace by se zdaleka neměla omezit pouze na výuku zdravotní TV a nabídka škol by měla vycházet z jejich prostorových a personálních podmínek a také ze sportovních preferencí a zájmu žáků.

V souvislosti s revizí RVP ZV je pro školy připravována metodická podpora při jeho zavádění, resp. při zpracovávání ŠVP. Součástí této podpory budou i minimálně 3 varianty modelového ŠVP, které mohou být školám inspirací při jejich kurikulární práci. Tyto tři varianty modelových ŠVP budou školám překládat ukázky možné organizace vzdělávacího obsahu, a to:

- do tradičních předmětů, kde předměty odpovídají vzdělávacím oborům (např. matematika, chemie, přírodopis, český jazyk, hudební výchova, tělesná výchova apod.),
- do integrovaných předmětů vytvořených z různých vzdělávacích oborů (např. komunikace, přírodní vědy, umění apod.),
- do tematických předmětů (celků), které se budou věnovat jednotlivým tématům nahlíženým z různých oborů (např. lidská práva a demokracie apod.).

Tyto modelové ŠVP budou školám k dispozici jako nabídka v systému pro tvorbu školních vzdělávacích programů, takže bude pro školy snadné vybrat model případně upravovat dle místních a vlastních podmínek.

Období realizace	Od: Q2/2024	Do: Q4/2028
Výstupy	• Modelové ŠVP s využitím disponibilních hodin pro rozšířenou výuku TV • Metodické materiály pro podporu zdravotní a aplikované TV	

Klíčová aktivita 2.4 Inovace pregraduálního studia učitelů TV

Cílem této klíčové aktivity je zaměřit vysokoškolskou přípravu budoucích učitelů na získání zásadních kompetencí učitele, specificky ve vztahu k výuce tělesné výchovy. Učitelé by měli být schopni pracovat s vnitřní motivací žáků a klást důraz na radost z pohybu a na významný vliv pohybu na fyzické i duševní zdraví. Tělesná výchova pak nabízí možnosti úzkého propojení s výchovou ke zdraví. Celkově existuje potřeba změny paradigmatu z pojetí tělesné výchovy jako výuky plně řízené učitelem směrem k výuce, která klade akcent primárně na aktivizaci a motivaci žáků. Potřeba pohybu je u dětí přirozená, a pokud jim učitel poskytne možnosti volby různorodých pohybových aktivit, vedení a podporu, přístup žáků k tělesné výchově a pohybovým aktivitám se nepochybně začne zlepšovat.

Prostřednictvím pohybových her a cvičení lze zaměřit výuku na rozvoj pohybové gramotnosti a z ní vyplývajících kompetencí pro zdravý životní styl a zvyšování odolnosti, a to zavedením moderních a inovativních prvků pohybových aktivit zejména do hodin TV, ale i do výuky jiných předmětů (využívání pohybových her a aktivit neformálního vzdělávání při výuce jiných předmětů). Je potřeba posílit přípravu budoucích učitelů na práci s vnitřní motivací žáků k pohybovým aktivitám, podněcování radosti z pohybu, upevňování vědomí významného vlivu zdravého pohybu na jejich fyzické i duševní zdraví a budování správných pohybových a relaxačních návyků např. prostřednictvím souboru zdravých aktivizačních cvičebních aktivit (dýchání, rozcvičení, příp. relaxace) a pohybových her a zaměřit výuku TV na rozvoj klíčových životních kompetencí a všestranné zvyšování odolnosti žáků. Vítané je i zapojení inovativních prvků pohybových a tělesných aktivit nejen do hodin TV, ale i do výuky jiných předmětů. Za velmi žádoucí lze považovat propojení tělesné výchovy s obory všech vzdělávacích oblastí.

Období realizace	Od: Q2/2024	Do: Q4/2028
Výstupy	- Implementace obecného kompetenčního rámce absolventa a absolventky učitelství a vznik oborového rámce pro absolventa a absolventky učitelství TV, vedle toho souběžně i aktualizace / modernizace existujících studijních programů - Aktualizace Rámcových požadavků na studijní programy, jejichž absolvováním se získává odborná kvalifikace pedagogického pracovníka; naplňování Kompetenčního rámce absolventa a absolventky učitelství bude podmínkou pro udělení souhlasného stanoviska / povolení uznávacího orgánu k akreditaci studijních programů⁹	

Klíčová aktivita 2.5 Systém DVPP

Cílem této klíčové aktivity je prostřednictvím koordinační a metodické role VICTORIA VSC na základě analýzy současných potřeb vytvořit ve spolupráci s vysokými školami nabídku krátkodobých školení (obsahově standardizovaných DVPP) s cílem nabídnout moderní a inovativní prvky pohybových aktivit zejména do hodin TV zaměřených na jednotlivé věkové kategorie žáků, ale i do výuky jiných předmětů, a tím pozitivně podpořit nejen osobnostní vývoj učitele a zdokonalit profesní dovednosti učitelů a vlastní vyučovací a učební proces, ale i rozvoj škol v oblasti pohybových aktivit jako takových. Při tvorbě DVPP se předpokládá zapojení všech vysokých škol s programy zaměřenými na vzdělávání budoucích učitelů, popř. kinantropologických pracovišť, čímž dojde ke zvýšení šance na celoplošný dopad této klíčové aktivity. Je důležité všem učitelům TV a dalším pedagogickým pracovníkům v kontextu aplikovaných pohybových aktivit poskytnout odpovídající vzdělávání, které jim umožní učit TV žáky se SVP v inkluzivním prostředí.

Období realizace	Od: Q2/2024	Do: Q4/2028
Výstupy	- Systém kurzů CŽV zaměřený na zvyšování kompetencí v oblasti TV, sportu a rozvoje pohybových aktivit - Nabídka kurzů a studijních materiálů v rámci jednotného portálu	

Klíčová aktivita 2.6 Metodicko-vzdělávací portál

Cílem této klíčové aktivity je vytvořit specializovanou část na stávajícím portálu MŠMT (případně portálu ČŠI nebo VICTORIA VSC), která bude věnována pohybovým aktivitám. Metodicko-vzdělávací část portálu s pracovním názvem „Moderní tělocvikář“ bude sloužit jako zdroj informací a materiálů pro učitele a také pro studenty fakult vzdělávajících budoucí učitele a další pedagogické pracovníky. Jeho obsah by měl být zaměřen na poskytování odborné podpory a inspirace pro vzdělávání v oblasti pohybových aktivit. Za důležité lze považovat provázanost s informačním systémem RVP ZV, kde by očekávané výstupy měly být propojovány s metodickou podporou, tj. s příklady do výuky, příklady hodnocení atd. Portál by měl obsahovat zejména:

- **Pedagogické články a návody:** Obsah by měl zahrnovat informace o nejnovějších pedagogických metodách, strategiích výuky, didaktických přístupech a osvědčených postupech. Články by měly být psány srozumitelným a přístupným jazykem.
- **Výukové materiály a prezentace:** Portál by měl poskytovat učební materiály, prezentace, pracovní listy a další pomůcky pro vyučování různých předmětů a věkových skupin.

⁹ Kompetenční rámec bude přílohou rámcových požadavků na studijní programy učitelství. Žadatelé o souhlasné stanovisko či povolení budou muset dokládat, jakým způsobem je naplňován kompetenční rámec. Jedná se o NMgr. programy, případně Mgr. programy učitelství, které vedou ke kvalifikaci.

- **Vzdělávací videa:** Video s demonstracemi výukových metod, ukázkami praktických cvičení nebo rozhovory s odborníky mohou být velmi cenným zdrojem inspirace pro učitele.
- **Praktické rady pro organizaci výuky:** Návodů na plánování a organizaci hodin, rady pro zvládání rozmanitých tříd a speciálních potřeb žáků.
- **Diskusní fórum a komunitní prostor:** Portál by měl poskytnout možnost interakce mezi učiteli a pedagogy, kde by mohli sdílet své zkušenosti, řešit problémy, diskutovat o nových trendech a navzájem se podporovat.
- **Knihovna zdrojů:** Seznam odkazů na další relevantní vzdělávací zdroje, články, webové stránky, knihy a časopisy, které by mohly být užitečné pro učitele a další pedagogické pracovníky.
- **Kalendář akcí a školení:** Informace o blížících se akcích, konferencích, školeních a workshopových aktivitách zaměřených na vzdělávání a profesní rozvoj učitelů TV.
- **Odkazy na legislativní a metodické dokumenty:** Důležité legislativní dokumenty a metodické pokyny související s vzděláváním.
- **Inspirativní příběhy a příklady dobré praxe:** Příklady úspěšných výukových postupů a příběhy učitelů, kteří přinesli inovativní přístup do výuky TV.

Období realizace	Od: Q2/2024	Do: Q4/2028
Výstupy	• Analýza současných využitelných portálů resortu • Zadání struktury metodicko-vzdělávacího portálu • Vytvoření metodicko-vzdělávacího portálu • Publikace ○ Články, příspěvky, příklady dobré praxe ○ Vzdělávací videa ○ Knihovna zdrojů	

Klíčová aktivita 2.7 Podpora forem tandemové výuky

Cílem této klíčové aktivity je metodická podpora tandemové výuky v oblasti tělesné výchovy a zdravotní / aplikované tělesné výchovy a širší zapojení konzultantů v oblasti aplikovaných pohybových aktivit (APA), kteří budou poskytovat potřebnou podporu a speciálně pedagogické poradenství učitelům tělesné výchovy v inkluzivní TV. S tím souvisí i potřebná metodická podpora možností a forem využití tandemového učitele pro zdravotní TV v rámci běžných hodin TV, pro výraznější individualizaci výuky. Je vhodné podpořit formou tandemové výuky také asistenty pedagoga, kteří jsou klíčovým prvkem pro úspěšnou inkluzi v tělesné výchově.

Zapojení externích trenérů do výuky tělesné výchovy může přinést mnoho výhod pro žáky i učitele. Jejich zapojení může poskytnout praktické znalosti, dovednosti a zkušenosti a podporovat spojení mezi způsoby realizace pohybových aktivit ve školách i mimo ně. Trenéři nebo třeba fyzioterapeuti mohou přinést inovativní metody výuky do tělesné výchovy, jako jsou moderní tréninkové technologie, analýza pohybu nebo specifické rehabilitační přístupy. Tato spolupráce může přinést nové perspektivy a výrazně obohatit a zatraktivnit hodiny tělesné výchovy. Pro optimální dopad a učení na straně pedagogů je nutné hodiny důkladně plánovat a rozdělit si úkoly. Po vlastní realizaci výuky je klíčovou součástí reflexe, ve které může docházet k učení a vzájemnému obohacování, a nakonec je důležité společně plánovat další hodinu. Podporu pohybu na půdorysu výuky tělesné výchovy je důležité doplňovat různými projektovými aktivitami, které mohou být zabezpečovány např. i respektovanými neziskovými organizacemi.

Období realizace	Od: Q2/2024	Do: Q4/2028
Výstupy	• Metodické materiály pro implementaci tandemové výuky v TV • Dotační výzva na podporu tandemové výuky	

Klíčová aktivita 2.8 Větší zapojení kvalifikovaných a aprobovaných učitelů na prvním stupni ZŠ a podpora rozvoje pohybových dovedností dětí v MŠ

K zajištění kvalitní výuky tělesné výchovy a ukotvení vhodných návyků u mladších školních žáků je vhodné využívat k výuce na 1. stupni základní školy kvalifikované a aprobované učitele tělesné výchovy. Takový postup předjímá i novela zákona o pedagogických pracovnících, která umožňuje výuku tělesné výchovy také absolventům magisterských studijních programů v oblasti pedagogických věd zaměřených na přípravu učitelů předmětů tělovýchovného zaměření druhého stupně základní školy nebo střední školy. Cílem biologické oblasti RVP pro předškolní vzdělávání je mj. podporovat a rozvíjet pohybový vývoj a tělesnou zdatnost dětí předškolního věku a očekávané výstupy směřují i k rozvoji pohybové gramotnosti. K naplnění těchto cílů je žádoucí nastavit pedagogům v mateřských školách kvalitní odbornou metodickou podporu.

Období realizace	Od: Q2/2024	Do: Q4/2028
Výstupy	• Metodický pokyn k zajištění kvalitní a odborné výuky tělesné výchovy na 1. stupni základní školy s konkrétními doporučeními k personálnímu zajištění učitelů TV s kvalifikací pro 2. stupeň ZŠ • Projekty na inovaci pregraduálního vzdělávání učitelů 1. stupně ZŠ • Metodický pokyn k zajištění kvalitní a odborné podpory pohybových dovedností a pohybové zdatnosti dětí v mateřských školách • Projekty na podporu vzniku a financování DVPP pro učitele MŠ	

2.3 Opatření č. 3: Pohybové aktivity v zájmovém vzdělávání

Popis cíle

Cílem tohoto opatření je zajistit pestrou nabídku sportovních, pohybových a seberozvojových aktivit v zájmovém vzdělávání a garantovat takovou atraktivitu, aby byla pestrá nabídka aktivit zaměřených na pohyb žáků využívána.

Zdůvodnění potřeby

Třicet čtyři procent žáků není zapojeno do organizované pohybové aktivity nebo sportu (Active Healthy Kids Czech Republic, 2022). Zároveň také čeští žáci většinou nenaplní objem doporučené denní pohybové aktivity. Jako vhodné řešení, které může pomoci zapojit větší množství žáků, se nabízí poskytovat větší množství a variabilitu pohybových aktivit v oblasti zájmového vzdělávání. Zvýšením nabídky sportovních a pohybových aktivit v zájmovém vzdělávání (obzvláště ve školních družinách a školních klubech) je možné rozšířit možnosti participace všech účastníků vzdělávání. Skupinami, které mohou z tohoto opatření nejvíce profitovat, jsou žáci se SVP a žáci pocházející ze složitějšího socioekonomického prostředí. Aktivity však musejí být pestré a žáci by v nich měli mít příležitost posilovat sociální vztahy a vazby (přátelství), rozvíjet kompetence (osobní rozvoj), zažívat radost a budovat pozitivní vztah ke škole.

Soubor klíčových aktivit

3.1	Podpora pohybových aktivit ve školních družinách
3.2	Podpora pohybových aktivit ve školních klubech
3.3	Nabídka pohybových aktivit ve střediscích volného času

Klíčová aktivita 3.1 Podpora pohybových aktivit ve školních družinách

Cílem této klíčové aktivity je podporovat pohybové aktivity ve školních družinách. Školní družiny nabízejí pestrout nabídku pohybových aktivit přizpůsobených zájmům a trendům žáků. Zároveň aktivně pracují s rozšířením této nabídky (dobrodružné hry, aktivní pobyt v přírodě atd.) a vytvářejí žákům prostor pro osobnostní rozvoj a rozvoj kompetencí. Pro zajištění této oblasti je potřeba:

- (c) kvalifikovaných pedagogických pracovníků,
- (d) vhodného prostředí pro realizaci pohybových aktivit,
- (e) metodických materiálů pro úspěšnou implementaci a sdílení příkladů dobré praxe.

Cílem edukace ve školní družině je poskytnout dětem podporu a prostředí pro jejich celkový rozvoj. Nezbytnou součástí programu ve školní družině by měla být i pohybová aktivita, a to spontánní, částečně řízená či zcela řízená. Podporu pohybu ve školních družinách je důležité doplňovat různými projektovými aktivitami, které mohou být zabezpečovány ve spolupráci s dalšími organizacemi mimo školu (např. sportovní a vzdělávací organizace, komunitní aktivity, NNO).

Období realizace	Od: Q2/2024	Do: Q4/2028
Výstupy	• Metodický materiál pro vychovatele ve ŠD • Školení pro vychovatele ŠD, osobní sdílení příkladů dobré praxe • Dotační výzva na podporu pohybových aktivit ve školních družinách	

Klíčová aktivita 3.2 Podpora pohybových aktivit ve školních klubech

Cílem této klíčové aktivity je podporovat pohybové aktivity ve školních klubech. Mezi nejčastější zájmové činnosti napomáhající osobnostnímu růstu žáků patří ve školních klubech aktivity sportovní, přírodovědné, technické, společenskovední a estetické. K odstranění únavy z vyučování a k odreagování pak slouží různé odpočinkové a rekreační činnosti. Organizace činnosti školního klubu probíhá ve většině případů formou kombinace klubovny a zájmových útvarů. I v případě školních klubů je pro zajištění této oblasti potřeba:

- (a) kvalifikovaných pedagogických pracovníků,
- (b) vhodného prostředí pro realizaci pohybových aktivit,
- (c) metodických materiálů pro úspěšnou implementaci a sdílení příkladů dobré praxe.

Podporu pohybu ve školních klubech je rovněž důležité doplňovat různými projektovými aktivitami, které mohou být zabezpečovány ve spolupráci s dalšími organizacemi mimo školu (např. sportovní a vzdělávací organizace, komunitní aktivity, NNO, aktivity organizované ze strany MO apod.).

Období realizace	Od: Q2/2024	Do: Q4/2028
Výstupy	• Metodický materiál pro pedagogické pracovníky školních klubů • Školení pro pedagogické pracovníky školních klubů, osobní sdílení příkladů dobré praxe • Dotační výzva na podporu pohybových aktivit ve školních klubech	

Klíčová aktivita 3.3 Nabídka pohybových aktivit ve střediscích volného času

Cílem této klíčové aktivity je v rámci poskytování zájmového vzdělávání ve střediscích volného času trvale nabízet dětem, žákům, studentům a široké veřejnosti větší možnost účastnit se pohybových, tanečních a sportovních aktivit, jejichž cílem je rozvíjet pohybové, taneční a sportovní schopnosti a dovednosti všech účastníků a přispívat k jejich pohybové kultuře a fyzické a duševní pohodě. Jedná se o aktivity volnočasové, poskytované zábavnou a relaxační formou, během kterých se účastníci setkávají v neformálním prostředí, navazují přátelské vztahy a společně tráví čas pohybem a vzájemnou interakcí bez tlaku na výkonnost s cílem usilovat o motivaci a seberozvoj. Pro zajištění této oblasti je potřeba zejména:

- (a) kvalifikovaných pedagogických pracovníků,
- (b) vhodného prostředí pro realizaci pohybových aktivit.

Období realizace	Od: Q2/2024	Do: Q4/2028
Výstupy	Projekty na personální, prostorové a materiální zajištění pohybových aktivit.	

2.4 Opatření č. 4: Rozvoj sportovní infrastruktury

Popis cíle

Podpora konceptu otevřených sportovišť jako uceleného veřejného prostoru, který poskytuje dopolední čas pro zajištění potřeb školy, čas po obědě k využití pro školy a časový prostor odpoledne, navečer a o víkendech pro využití ze strany sportovních organizací a veřejnosti. Výstavba sportovních zařízení umožní uspokojovat nejen potřeby škol a školských zařízení, ale také sportovních organizací v daném regionu, s ohledem na příslušnou spádovost. Tato sportovní zařízení by pak měla být dostupná také pro širokou veřejnost. Je potřeba klást důraz na inkluzivnost, tedy dostupnost pro širokou veřejnost bez ohledu na socioekonomické souvislosti. Sportovní zařízení by měla být nejen multifunkční pro tělesný rozvoj dětí a mládeže, ale také vhodná pro daná sportovní odvětví. Zapomínat nelze ani na využívání ze strany dětí a mládeže se speciálními vzdělávacími potřebami (např. se zrakovým či tělesným postižením).

Zdůvodnění potřebnosti

Dostupnost sportovních možností pro děti, žáky, studenty, organizovaný sport, ale také pro širokou veřejnost je považována za důležitý cíl ve snaze zlepšit kvalitu života v různých oblastech a v různých částech společnosti. Celkově lze konstatovat, že sportovní infrastruktura hraje klíčovou roli v podpoře zdravého životního stylu, sociální interakce a rozvoje komunit. Některé studie ukázaly, že dostupnost sportovních zařízení a aktivit může snižovat také míru kriminality. U dětí a mladých lidí, kteří jsou zapojeni do sportovních činností, totiž často existuje menší pravděpodobnost, že se budou zapojovat do nelegálních aktivit.

Soubor klíčových aktivit

4.1	Obnova a rozvoj školní sportovní infrastruktury
4.2	Obnova a rozvoj vysokoškolských sportovních areálů

Klíčová aktivita 4.1 Obnova a rozvoj školní sportovní infrastruktury

Infrastruktura je jedním z klíčových aspektů rozvoje pohybových aktivit a zdravého životního stylu. Školní sportovní infrastruktura je klíčová pro kvalitní TV na všech stupních škol a pro rozvoj pohybové gramotnosti. Školní sportovní infrastruktura se musí stát i součástí volnočasových pohybových aktivit školních družin, školních klubů, organizovaného sportu a volnočasových aktivit široké veřejnosti.

Je nutné detailně zmapovat školní sportovní infrastrukturu, koordinovat spolupráci v této oblasti s Národní sportovní agenturou a vytvořit strategii pro její rozvoj a udržování. Stávající i v budoucnu vyhlášené investiční výzvy ze strany NSA počítají s podporou výstavby či technického zhodnocení školních sportovních zařízení s výjimkou těch, která slouží výhradně pro potřeby školní výuky tělesné výchovy. Současně musí být vždy naplněna podmínka, resp. věcné zaměření investičních výzev, že sportovní zařízení musí sloužit místním klubům a tělovýchovným jednotám, případně sportovním organizacím a veřejnosti.

Období realizace	Od: Q2/2024	Do: Q3/2028
Výstupy	• Analýza stavu školní sportovní infrastruktury	

Klíčová aktivita 4.2 Obnova a rozvoj vysokoškolských sportovních areálů

Sportovní infrastruktura je jedním z klíčových aspektů rozvoje pohybových aktivit a zdravého životního stylu vysokoškolských studentů a aktivit vysokoškolských sportovních klubů. Stávající stav vysokoškolské sportovní infrastruktury je limitací v oblasti rozvoje pohybových aktivit na VŠ, ale i organizovaného sportu studentů. V současné době stále chybí její detailnější analýza, která je nezbytnou podmínkou k vybudování potřebných sportovních zařízení. V rámci stávajících investičních programů MŠMT je podporován rozvoj a obnova sportovních zařízení, která jsou ve vlastnictví veřejné vysoké školy.

Období realizace	Od: Q2/2024	Do: Q3/2028
Výstupy	• Analýza kvality, dostupnosti a potřebnosti sportovišť VŠ v závislosti na aktuálních potřebách a preferencích studentů	

2.5 Opatření č. 5: Evaluace podpory pohybových aktivit

Popis cíle

Toto opatření vychází z dosud nejlépe propracovaného dokumentu zaměřeného na systematický rozvoj podpory pohybové aktivity jako krucálního pilíře podpory zdraví v ČR. Jednalo se o akční plán podpory pohybové aktivity na období 2015–2020, který byl součástí strategie Zdraví 2020. Klíčovou roli v nastavení systému evaluace podpory pohybových aktivit na základních a středních školách hraje Česká školní inspekce, jejímž posláním je mj. vykonávat externí hodnocení kvality a efektivity vzdělávání, poskytovat komplexní, obsahově bohatou a maximálně využitelnou zpětnou vazbu doplněnou o související metodickou podporu relevantním skupinám aktérů ve vzdělávání a svou činností přispívat ke kontinuálnímu zvyšování kvality a efektivity vzdělávání na úrovni škol i na úrovni vzdělávací soustavy (Koncepční záměry inspekční činnosti 2021–2030, ČŠI 2021). Na úrovni VŠ je vhodné využít expertízu kinantropologických pracovišť věnujících se dlouhodobě monitoringu pohybové aktivity a koordinovat jejich činnost ve spolupráci s VICTORIA VSC.

Zdůvodnění potřebnosti

Klíčovým faktorem úspěchu každé strategie je zajištění monitoringu výstupů jednotlivých opatření a stanovení vhodných indikátorů, které by danou oblast umožnily dlouhodobě sledovat. Výše byla popsána klíčová role České školní inspekce jako nositele evaluací kvality vzdělávání žáků na úrovni

jednotlivých škol i na úrovni vzdělávací soustavy jako celku. Monitoring v oblasti podpory pohybové aktivity je specifický z několika důvodů:

- (a) neexistují mezinárodní standardy pro monitoring pohybové gramotnosti (motorických kompetencí, zdatnosti, participace a motivace k pohybovým aktivitám a sebepojetí ve vztahu k pohybovým aktivitám),
- (b) oblast zdravotně orientované zdatnosti není vnímána jako důležitý výstup vzdělávání (přes definované výstupy v rámci RVP),
- (c) v rámci vzdělávacího oboru Tělesná výchova zaměřeného na rozvoj a podporu pohybové aktivity dochází k neúměrnému množství uvolňování žáků,
- (d) participace ve školních a mimoškolních pohybových aktivitách je ovlivňována celou řadou kontextuálních (vnitřních i vnějších) faktorů.

Na druhou stranu existuje v oblasti pohybové aktivity řada mezinárodních nástrojů a studií (IPAQ, GPAQ, HBSC apod.) které umožňují monitorovat trendy ve vývoji pohybové aktivity jak dětí (MŠ, ZŠ a SŠ), tak dospělých (VŠ).

Soubor klíčových aktivit

5.1	Monitoring pohybových aktivit dětí a mládeže
5.2	Evaluace podmínek pro aktivní pohybový režim ve školách a školských zařízeních
5.3	Evaluace pohybové gramotnosti (výsledků pohybových a sportovních aktivit)

Klíčová aktivita 5.1 Monitoring pohybových aktivit dětí a mládeže

Hlavním cílem monitoringu pohybové aktivity u dětí a mládeže ve školách a školských zařízeních je získat co nejlepší vstupy pro lepší pochopení role jednotlivých a kontextuálních faktorů ovlivňujících pohybovou aktivitu. Dlouhodobé sledování hlavních ukazatelů a trendů životního stylu je jednou z cest, jak problematiku ukotvit v systému vzdělávání a zdravotní prevence. Kvalitní vědecký background a ověřování jednotlivých opatření a intervencí prostřednictvím výzkumných aktivit musí být součástí procesu evaluace.

Období realizace	Od: Q2/2024	Do: Q4/2028
Výstupy	• Plán monitoringu pohybové aktivity dětí a mládeže • Monitoring pohybové aktivity a jeho evaluace (Národní zpráva o pohybové aktivitě dětí a mládeže v ČR 2026) • Konference v návaznosti na národní zprávu	

Klíčová aktivita 5.2 Evaluace podmínek pro aktivní pohybový režim ve školách a školských zařízeních

Evaluace podmínek pro vzdělávání patří mezi oblasti hodnocené Českou školní inspekcí. ČŠI v rámci metodického doporučení pro podporu pohybových aktivit Aktivní škola připravuje autoevaluační nástroj pro prostorové a materiální zajištění podpory pohybových aktivit ve školách a školských zařízeních. V českém školství existují také limity v oblasti personálního zajištění výuky aprobovanými učiteli TV, a je tedy důležité vytvářet podmínky pro zlepšení tohoto stavu. Kompetenční rámec absolventa a absolventky učitelství, který MŠMT zpracovalo, vytváří také poptávku po inovacích pregraduálního i celoživotního vzdělávání učitelů TV a také učitelů 1. stupně ZŠ ve vztahu ke kvalitě výuky tělesné výchovy.

Období realizace	Od: Q1/2025	Do: Q4/2028
Výstupy	• Tematická zpráva České školní inspekce 2028 (případně součást šířeji pojaté tematické zprávy) - Podmínky pro pohybové aktivity ve školách a výuka tělesné výchovy • Autoevaluační nástroj pro hodnocení přístupu škol k podpoře pohybové aktivity • Analýza lidských zdrojů – Pověření kompetenčního rámce absolventa a absolventky učitelství, ověření metodik DVPP	

Klíčová aktivita 5.3 Evaluace pohybové gramotnosti (výsledků pohybových a sportovních aktivit)

Jak již bylo opakovaně, uvedeno, pohybová gramotnost je definována jako „koncept, který popisuje celoživotní kvalitativní úroveň člověka; jde o schopnost a snahu založenou na motivaci uplatňovat pohybové dovednosti, schopnosti a vědomosti prakticky prostřednictvím tělesné zdatnosti jedince, jež vyústí v pohybové chování přispívající ke zdravému životnímu stylu, a aplikovat je do každodenního režimu“ (Vašíčková, 2016, s. 36). Pohybová gramotnost tedy nezávisí pouze na zlepšení tělesné zdatnosti a osvojení pohybových kompetencí, ale klíčovými prvky pohybové gramotnosti jsou:

- (a) motivace k pohybu/ pohybově aktivní chování,
- (b) znalosti doporučeného množství pohybové aktivity, povědomí a porozumění pohybové aktivitě jako základnímu pilíři zdravého životního stylu,
- (c) základní pohybové dovednosti,
- (d) tělesná zdatnost.

Definice standardů jednotlivých komponent pohybové gramotnosti, strategie jejich zjišťování a vlastní monitoring bude klíčovým aspektem pro zlepšení úrovně a kvality pohybových aktivit a zdravého životního stylu dětí a mládeže v ČR.

Období realizace	Od: Q1/2025	Do: Q3/2028
Výstupy	• Rozvoj moderních nástrojů pro diagnostiku v tělesné výchově a monitorování úrovně pohybové gramotnosti žáků • Zpracování standardů očekávané úrovně pohybových dovedností (gramotnosti) žáků (6, 10, 14 let) a jejich monitoring • Standardy očekávané pohybové gramotnosti žáků (6, 10, 14 let) a jejich monitoring (tělesná zdatnost, znalosti v oblasti pohybové aktivity a zdraví, sebepojetí ve vztahu k pohybovým aktivitám) • Evaluace dopadů prvků konceptu Aktivní školy na pohybové režimy dětí a úroveň jejich zdatnosti či pohybové gramotnosti	

3. Přehled opatření a klíčových aktivit plánu státní politiky školního a vysokoškolského sportu pro období 2024–2028

Plán státní politiky školního a vysokoškolského sportu pro období 2024–2028 blíže specifikuje a konkrétněji rozpracovává opatření, popisuje důvody a upřesňuje způsob jejich plnění včetně identifikace harmonogramu, realizátorů či indikátorů.

Opatření č. 1	Školní sport
Klíčová aktivita 1.1	Školní sportovní soutěže
Klíčová aktivita 1.2	Příprava sportovně talentovaných žáků
Opatření č. 2	Vysokoškolský sport
Klíčová aktivita 2.1	Podpora pohybových aktivit na VŠ
Klíčová aktivita 2.2	Podpora duální kariéry sportovců

3.1 Opatření č. 1: Školní sport

Popis cíle

Školní sport v ČR má více než padesátiletou tradici zejména v podobě školních sportovních soutěží. Školní sport není alternativou sportovního klubu a zapojení do soutěží organizovaných sportovními svazy, je součástí výuky tělesné výchovy, a spadá tak do oblasti sportu pro všechny. Role žáka ve školních sportovních soutěžích je vymezena v rámcových vzdělávacích programech jak na úrovni základního vzdělávání, tak pro gymnázia a obory středního odborného vzdělávání. Vzdělávání v oblasti tělesné výchovy vede mj. i k rozvoji organizace skupin na příkladu sportovních utkání, turnajů a jiných soutěží. Ty se mohou organizovat jak na úrovni třídy, tak i mezi třídami a mezi celými školami. Školní sport tedy nelze chápat jen jako účast školních týmů v soutěžích tříd / škol, tedy jako prezentaci výkonů školy, ale soutěže mají být příležitostí zásadně rozvíjet i jiné než sportovní dovednosti (organizační schopnosti, komunikační dovednosti, rozhodování apod.). Je tedy zásadním cílem školního sportu, aby žáci s podporou učitele či školy jako celku sami aktivně organizovali soutěže. Předpokládá se, že organizace soutěží a jejich rozhodování je součástí výuky tělesné výchovy. Čím je žák starší, tím větší samostatná aktivita při organizaci soutěží se předpokládá.

Na každém stupni škol tak mají soutěže jiný význam a předpokládá se i jiný podíl na výuce tělesné výchovy. Jedná se však o soutěže školní nebo třídní, nikoli o vyšší úroveň – okresní, krajská a celostátní kola, kde žáci mohou být v roli pořadatelů, ale soutěž je organizována dospělými. Dalo by se konstatovat, že role žáka ve spojení se sportovními soutěžemi je:

- (a) seznamovací na 1. stupni ZŠ,
- (b) poznávací na 2. stupni ZŠ,
- (c) aktivní na SŠ.

Na prvním stupni se žák seznamuje s pravidly vybraných soutěží a učí se je aktivně dodržovat. Rovněž se učí organizovat sportovní aktivity v hodině tělesné výchovy (rozdělit skupinu do týmů, vysvětlit členům skupiny, co a jak mají dělat). Na druhém stupni se žák seznamuje s různými sporty a jejich pravidly, získává zkušenosti s účastí na soutěžích, zažívá předstartovní stavy, umí se vyrovnat s úspěchem či neúspěchem v soutěži. Rozvíjí dále své organizační schopnosti v hodinách tělesné výchovy a může se podílet na organizaci školních sportovních akcí. Učí se různé sportovní role, ale i hodnotit a evidovat sportovní výsledky a výkony nebo spolurozhodovat soutěže. Žák tak nejen že pozná více sportovních odvětví a může si vybrat, kterému se bude věnovat, ale poznává i jiné role ve sportu než samotného sportovce (organizátor, rozhodčí, moderátor akce, propagace a média apod.). Na střední škole žáci mohou aktivně ovlivnit výběr sportů, kterým se věnují, a rovněž se jejich role ve

sportovních soutěžích liší. Žáci by měli zvládat organizaci školních sportovních soutěží včetně jejich propagace, ideálně by se měli aktivně zapojovat do činnosti školního sportovního klubu (s podporou učitele se podílejí na jeho činnosti).

Účast v soutěžích a jejich organizace se tedy předpokládá pro všechny žáky již na prvním stupni ZŠ. Primárním cílem zařazení soutěží do výuky není, aby se škola s vybranými žáky zúčastnila sportovní soutěže, ale aby všichni žáci měli s účastí v soutěži (např. městský běh) aktivní zkušenost a zároveň aby se v rámci výuky tělesné výchovy žáci podíleli na organizaci třídní soutěže (např. vybíjená, štafetové hry), nebo aby byli zapojeni do organizace aktivit ve výuce. Soutěže mezi školami, kde školu reprezentují vybraní žáci, jsou důležitou nadstavbou tělesné výchovy, která může zvyšovat sounáležitost žáků se školou (hrdost na úspěch školy a spolužáků) a zvyšovat jejich motivaci k pohybu.

Školní sport je příležitostí nabídnout žákům všestranné pohybové aktivity, zvyšovat jejich sounáležitost se školou a zvyšovat jejich motivaci k pohybu zapojením do soutěží třídních kolektivů (zapojit co nejvíce žáků bez ohledu na jejich pohybové nadání, pomoci žákům pohybově méně talentovaným). Školní sport pracuje s kolektivem třídy jako s heterogenní skupinou bez ohledu na míru pohybového nadání jednotlivých žáků. Hlavním cílem je společný zážitek a vzájemná podpora žáků a jejich zapojení a motivace k pohybu. Cílem pak není nábor žáků do sportovních klubů ani výběr talentů. Školní sport nabízí po dobu školní docházky účast žáků na školních sportovních akcích s cílem maximálního zapojení zejména těch žáků, kteří nemají ambice nebo možnost sportovat ve sportovních klubech. Právě zde více než jinde platí, že není důležité zvítězit, ale zúčastnit se. Cílem školního sportu je poskytnout žákům příležitost k soutěžení, rozvoji sportovních dovedností, posílení týmového ducha, vytváření zdravé konkurence mezi školami a podpoře fyzického zdraví a pohybu u žáků. Je nezbytné vytvářet příležitosti k zapojení těch žáků, kteří si sami mimo školu nehledají příležitosti k pohybu. Nedílnou součástí je i zapojení do organizace soutěží a dalších rolí.

Zdůvodnění potřeby

Pro žáky a jejich rodiče má školní sport značnou výhodu v tom, že není nutná volba sportovního odvětví, členství ani poplatky ve sportovním klubu. Školní sport je dostupný v místě školy, kterou žák navštěvuje. Školní sport využívá školní sportovní areály, čímž je i maximálně zajištěno jejich využití pro žáky i nad rámec vlastní výuky dle RVP/ŠVP. Právě pro tyto vlastnosti školního sportu, které sport jako takový často postrádá (všestrannost a možnost věnovat se více sportům, dostupnost bez asistence rodičů, nízké náklady, součást sportu pro všechny bez ohledu na nadání apod.), se v mnoha zemích stala tato oblast nástrojem zvýšení pohybových aktivit dětí.

Školní sportovní soutěže, jejich organizace a účast v nich jsou jednou ze základních náplní výuky tělesné výchovy a jsou ukotveny v RVP.

1.1	Školní sportovní soutěže
1.2	Příprava sportovně talentovaných žáků

Klíčová aktivita 1.1 Školní sportovní soutěže

V současné době jsou často školní sportovní soutěže vnímány spíše jako náborové soutěže pro sportovní kluby a jejich svazy a také jako identifikace pohybově nadaných dětí. I proto se jich některé školy neúčastní, ačkoli by v rámci naplnění RVP neměly soutěže z výuky tělesné výchovy vynechat.

Menší část soutěží je naopak zaměřena na sport pro všechny (týmová soutěž tříd, družstva), což je třeba vnímat jako velkou výzvu. Soutěže mají především výkonnostní charakter s důrazem na postup do okresních, krajských či ústředních finále, často chybí důraz na základní soupeření tříd mezi sebou či škol na lokální úrovni. K tomuto pojetí nepřispívá ani velice různá velikost škol a velká míra decentralizace, tedy opět se zesilují jevy, jako je nižší zapojení malých škol, což pro jejich žáky znamená

opět snížení nabídky. Tím je do značné míry popřena jedna z hlavních výhod této oblasti sportu, kterou je dostupnost pro značnou část populace (sport pro všechny).

MŠMT neomezuje žádným způsobem výběr sportovních aktivit pro soutěže. Z hlediska struktury soutěží je zaveden systém školních kvalifikací, okresních kol, krajských kol a ústředních soutěží. Při menším zájmu mohou být některá kola vynechána.

Je proto důležité, aby struktura školních sportovních soutěží byla flexibilní a přizpůsobitelná potřebám žáků a škol. Může se lišit v závislosti na místních tradicích, dostupných zdrojích, infrastruktuře a organizaci. V rámci struktury školních sportovních soutěží je důležité klást důraz na fair play a sportovní etiku. Školy by měly vyučovat studenty, jak respektovat pravidla, uznávat výkony soupeřů, pracovat jako tým, řešit konflikty a přijímat vítězství i porážky s důstojností. V rámci školních sportovních soutěží by měly být zahrnuty programy a ocenění, které podporují sportovního ducha a zdravou soutěživost.

V zahraničí nejsou školní sportovní soutěže řízeny sportovními svazy a v mezinárodním pojetí spadají pod Mezinárodní federaci školního sportu (International School Sport Federation – ISF). Českou republiku zastupuje v ISF Asociace školních sportovních klubů ČR, která vysílá školy do mezinárodních soutěží a případně pořádá mezinárodní soutěže na území ČR.

V rámci této klíčové aktivity bude vytvořen systém podpory školních sportovních soutěží 2024–2028 s následující strukturou:

- (a) školní sportovní soutěže pro žáky prvního stupně ZŠ,
- (b) školní sportovní soutěže pro žáky druhého stupně ZŠ,
- (c) pohár MŠMT v 4-6 sportech pro kategorie chlapců i dívek 6. a 7. ročníků a 8. a 9. ročníků,
- (d) školní sportovní soutěže pro žáky SŠ,
- (e) účast na mezinárodních sportovních soutěžích

Období realizace	Od: Q2/2024	Do: Q4/2028
Výstupy	• Systém podpory školních sportovních soutěží 2024 - 2028 • Pohár MŠMT	

Klíčová aktivita 1.2 Příprava sportovně talentovaných žáků

Kromě podpory pohybových aktivit na všech stupních vzdělávání vytváří Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy také speciální podmínky pro nadané a talentované žáky zařazené do výběrových souborů. Základní podmínky jsou stanovovány prostřednictvím školského zákona, který reprezentantům umožňuje studovat podle individuálního studijního plánu. Ten je tedy určen mimořádně nadaným sportovcům.

Na základních školách je možné využívat disponibilní hodiny k rozšíření výuky tělesné výchovy a ve spolupráci se sportovními kluby tento systém navázal na sportovní třídy. Školy tak zpravidla využívají označení „škola s rozšířenou výukou tělesné výchovy“ a vybraní žáci školy jsou členy sportovních středisek svazů.

Na středních školách je kromě individuálních studijních plánů a spolupráce některých škol se sportovními kluby vytvořen regionální systém gymnázií se sportovní přípravou, která mají vlastní rámcový vzdělávací program a upravený systém finanční podpory. Nad rámec této podpory každoročně Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vyhlašuje dotační program zaměřený na pokrytí nákladů sportovních zařízení a soustředění sportovců. Se sportovními gymnázii metodicky spolupracuje také VICTORIA VSC.

V rámci strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení uvedené v Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023–2027 je možné zapsat obor vzdělávání

Gymnázium se sportovní přípravou nebo navýšit jeho kapacitu. Zápis tohoto oboru vzdělání nebo změny jeho kapacity do rejstříku škol a školských zařízení musí být v souladu s krajskou koncepcí rozvoje sportovního nadání upravenou v krajském dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy příslušného kraje.

Období realizace	Od: Q2/2024	Do: Q4/2028
Výstupy	• Doporučující postup pro školy na podporu žáků s mimořádnou sportovní výkonností • Podmínky studia podporující studenty s mimořádnou sportovní výkonností (individuální studijní plány) • Sledování počtu nově zapsaných oborů vzdělávání Gymnázium se sportovní přípravou do rejstříku škol a školských zařízení • Dotační výzva zaměřená na sportovně talentované žáky	

3.2 Opatření č. 2: Vysokoškolský sport

Popis cíle

Cílem tohoto opatření je podporovat pohybové a sportovní aktivity v adekvátním vysokoškolském prostředí se záměrem vytvořit pozitivní vazby studentů ke sportu a zodpovědný přístup k těmto aktivitám i nadále v dospělosti, resp. po ukončení studií. Dále prostřednictvím pohybových aktivit budovat sociální interakce mezi studenty a sounáležitost se studovanou VŠ a v neposlední řadě vytvářet podmínky pro duální kariéru sportovně talentovaných studentů.

Zdůvodnění potřeby

V souvislosti s novelou zákona o podpoře sportu z roku 2019, která dala vzniknout Národní sportovní agentuře jako novému orgánu státní správy pro oblast sportu, došlo na MŠMT k postupnému zúžení podpory sportu do několika oblastí. V kapitole rozpočtu sportovní reprezentace zůstala podpora VICTORIA VSC jako přímo řízené organizace, která nad rámec podpory vrcholového sportu a reprezentace ČR podporuje duální kariéru sportovců v souvislosti se studiem na VŠ. V rámci její strategie se podařilo nastavit systém podpory sportovců studujících na VŠ, kdy od roku 2020 je úspěšně realizován projekt UNIS, jenž formou dotačního programu pomáhá vytvořit na veřejných vysokých školách takové podmínky, aby úspěšní a nadějní sportovci s mimořádnou sportovní výkonností mohli studovat a skloubit náročné studijní požadavky se sportovní přípravou a účastí na soutěžích. Nejúspěšnější sportovci jsou pak zařazeni přímo do VICTORIA VSC, kde mohou získat v rámci stipendijního programu finanční podporu a také využívat benefity nabízené jednotlivými VŠ.

V rámci řízení projektu UNIS se vytvořila síť koordinátorů jednotlivých VŠ, které jmenuje rektor. Jejich využití je zatím jen v oblasti podpory duální kariéry. Síť koordinátorů může také v oblasti soutěží využívat Česká asociace univerzitního sportu, která je rovněž důležitým partnerem MŠMT pro spolupráci v oblasti podpory vysokoškolského sportu. Dotační výzvy včetně podpory vysokoškolských soutěží jsou pak v kompetenci NSA, a proto se tato koncepce oblastí vysokoškolských soutěží více nezabývá.

Pod pojem vysokoškolský sport však v souladu s definicí sportu (dle zákona o podpoře sportu) nepatří jen sport soutěžní, ale patří tam i všechny organizované pohybové aktivity. Oproti organizaci pohybových aktivit na nižších stupních škol má vysokoškolské prostředí některá svá specifika, a to především v míře autonomie jednotlivých vysokých škol a jejich studentů. V rámci autonomie mohou vysoké školy zařazovat do svých studijních plánů výuku předmětu tělesná výchova nebo zakládat kurzy ČŽV se sportovní tematikou. Jde ovšem o svobodná rozhodnutí jednotlivých fakult vysokých škol, protože výuka tělesné výchovy na vysokých školách není povinností. Stejně tak zůstává na rozhodnutí jednotlivých VŠ, do jaké míry podporují a vytvářejí ve svých kampusech podmínky pro volnočasové,

organizované i neorganizované sportovní aktivity. Na základě analýzy současného stavu lze však konstatovat, že rozvoj pohybových aktivit na většině škol nepatří mezi největší priority.

Edukaci v oblasti zdravého životního stylu, návyky v oblasti pravidelných pohybových aktivit a vybudování pozitivního vztahu ke sportu jako takovému je potřeba rozvíjet nejen na nižších stupních škol. V mnoha ohledech je nejvhodnější období právě před nástupem do prvního zaměstnání, tedy v rámci studia na vysoké škole. V této životní etapě dochází k zásadním změnám ve vztahu k životnímu stylu (započetí studia, výraznější osamostatnění od rodičů, změna životních podmínek, osobních zvyklostí, bydliště) a snížení četnosti vykonávané pohybové aktivity. Prostředí VŠ má jedinečnou možnost v této oblasti formovat své studenty a prostřednictvím vhodných nástrojů výše uvedené cíle realizovat. Stejně tak role VŠ spočívá v oblasti formování budoucích i současných učitelů TV a dalších pracovníků (trenérů, cvičitelů, lektorů) jak v oblasti pregraduálního studia, tak v oblasti doškolovacích systémů. Koordinovaný postup zejména v oblasti doškolovacích systémů (CŽV) a metodické podpory však učitelům v současné době chybí.

Další limitací v oblasti rozvoje pohybových aktivit na VŠ je sportovní infrastruktura. V současné době stále chybí její detailnější analýza. Zároveň však z předložených strategií VŠ zapojených do projektu UNIS vyplývá nutná potřeba finanční podpory i v oblasti rozvoje sportu, neboť současný systém dotačních programů neumožňuje VŠ žádat o finanční podporu ani na pravidelnou organizovanou činnost, provoz a údržbu sportovišť, ani na investice (řešeno v Opatření č. 4 – Rozvoj sportovní infrastruktury).

Stejně tak se v současné době zvyšuje potřeba sjednocení a koordinace podpory pohybových aktivit na VŠ. Autonomie škol vede v oblasti sportu k nekonceptnímu a nejednotnému řízení celé oblasti pohybových aktivit, což způsobuje i horší možnost koordinace a rozvoje. Často neexistuje v rámci organizačních struktur škol žádný útvar, který by dokázal koordinovat aktivity napříč jednotlivými fakultami. Výjimku tvoří pouze sportovní ústavy, které na některých školách existují. I proto zřejmě chybí jednotná koncepce a základní doporučení pro VŠ v této oblasti, což by měla být jedna z hlavních priorit budoucího plánu rozvoje pohybových aktivit.

Vize v oblasti zdravého životního stylu a budování prostředí, ve kterém je možné tyto vize realizovat, jsou součástí strategií rozvoje významných světových univerzit. V českém prostředí zatím strategie v oblasti pohybových aktivit chyběly, a právě až projekt UNIS zadal zapojeným VŠ v roce 2021 jejich zpracování. Úroveň předložených strategií však ve většině případech nesplňuje základní formální prvky realizovatelných strategií. Součástí plánu rozvoje vysokoškolského sportu v následujících letech tak bude zvýšení jejich kvality, reálnost jejich proveditelnosti, jednotnost v základních oblastech napříč celým českým prostředím a motivace vedení VŠ je v rámci svých dlouhodobých strategických cílů naplňovat.

Soubor klíčových aktivit

2.1	Podpora pohybových aktivit na VŠ
2.2	Podpora duální kariéry sportovců

Klíčová aktivita 2.1 Podpora pohybových aktivit na VŠ

Cílem této klíčové aktivity je vytvoření podmínek pro výuku tělesné výchovy a realizaci volnočasových organizovaných sportovních aktivit zejména v areálech VŠ a také edukace studentů týkající se nezbytnosti a vhodnosti pohybových aktivit v dospělosti zejména v souvislosti s ukončením studia na VŠ a nástupem do zaměstnání.

Období realizace	Od: Q2/2024	Do: Q4/2028
Výstupy	• Analýza preferencí a potřeb studentů v oblasti pohybových aktivit • Povinné a nepovinné předměty s obsahem TV • Kurzy ČŽV se sportovním zaměřením • Předměty a kurzy ČŽV v oblasti zdravého životního stylu • Ucelená nabídka sportovních aktivit na VŠ • Nabídka využití sportovišť pro studenty i nad rámec organizované výuky • Jednotné vizuály VŠ v oblasti sportu	

Klíčová aktivita 2.2 Podpora duální kariéry sportovců

Cílem této klíčové aktivity je rozvoj podmínek a standardizace možností úspěšného skloubení vrcholového sportu a studia na VŠ.

Období realizace	Od: Q2/2024	Do: Q4/2028
Výstupy	• Podpora organizačních týmů zabezpečujících péči o studující sportovce s mimořádnou sportovní výkonností • Prezentace škol s nabídkou aktivit v oblasti duální kariéry • Podmínky studia podporující studenty s mimořádnou sportovní výkonností (individuální studijní plány) • Úspěšní absolventi s mimořádnou sportovní výkonností	

4. Závěr

V plánu podpory pohybu dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních a státní politiky školního a vysokoškolského sportu pro období 2024–2028 jsou uvedena opatření představující ucelený řetězec kroků v oblasti pohybových aktivit, které cílí na zastavení poklesu tělesné zdatnosti dětí, žáků a studentů, zastavení růstu nadváhy a obezity, zvyšování úrovně pohybové gramotnosti nebo na spolupráci státní správy s vysokými školami a zřizovateli škol a školských zařízení.

Zdroje financování jednotlivých klíčových aktivit plánu podpory pohybu dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních a státní politiky školního a vysokoškolského sportu pro období 2024–2028 jsou uvedeny v příloze tohoto dokumentu (Finanční plán podpory pohybu dětí a žáků ve školách a školských zařízeních a státní politiky školního a vysokoškolského sportu pro rok 2024–2028) a vychází zejména z aktuálně definovaných priorit v programovém prohlášení současné vlády. Na základě těchto parametrů bude objem finančních prostředků určených pro realizaci jednotlivých klíčových aktivit uveden v rámci disponibilních zdrojů státního rozpočtu na příslušné roky. Případným schválením materiálu není automaticky zajištěno navýšování objemu prostředků na výdaje dotčených kapitol státního rozpočtu.

Vyhodnocení plnění opatření plánu podpory pohybu dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních a státní politiky školního a vysokoškolského sportu pro období 2024–2028 bude předloženo vládě do 30. 6. 2029. Navazující plán podpory pohybu dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních a státní politiky školního a vysokoškolského sportu pro období 2029–2033 bude předložen k projednání vládě ČR do 31. 1. 2028.

5. Příloha

Přílohou plánu podpory pohybu dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních a státní politiky školního a vysokoškolského sportu pro období 2024–2028 je rámcový Finanční plán podpory pohybu dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních a státní politiky školního a vysokoškolského sportu pro období 2024–2028.

6. Referenční seznam

- Active Healthy Kids Czech Republic. (2022). Národní zpráva o pohybové aktivitě českých dětí a mládeže 2022. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. doi: 10.5507/ftk.22.24461069
- Ahn, S., & Fedewa, A. L. (2011). A meta-analysis of the relationship between children's physical activity and mental health. *Journal of pediatric psychology*, 36(4), 385–397.
<https://doi.org/10.1093/jpepsy/jsq107>
- Bailey R. (2006). Physical education and sport in schools: a review of benefits and outcomes. *The Journal of school health*, 76(8), 397–401. <https://doi.org/10.1111/j.1746-1561.2006.00132.x>
- Cosma, Alina & Bersia, Michela & Abdrakhmanova, Shynar & Badura, Petr & Gobina, Inese. (2023). Coping through crisis: COVID-19 pandemic experiences and adolescent mental health and well-being in the WHO European Region: impact of the COVID-19 pandemic on young people's health and well-being from the findings of the HBSC survey round 2021/2022. 10.13140/RG.2.2.16237.56808.
- ČŠI (2023a). Tělesná zdatnost žáků na ZŠ a SŠ: Tematická zpráva. Praha: Česká školní inspekce.
- ČŠI (2023b). Aktivní škola: Inspirace pro podporu pohybových aktivit žáků. Metodické doporučení. Praha: Česká školní inspekce.
- Donnelly, J. A. (2017). The Relationship Between Physical Fitness and School Performance. *Journal of Social, Behavioral, and Health Sciences*, 11(1), 231–244. <https://doi.org/10.5590/jsbhs.2017.11.1.16>
- Ericsson, I. (2008). Motor skills, attention and academic achievements - an intervention study in school year 1-3. *The British Educational Research Journal*, 34(3), 301-313.. *British Educational Research Journal*.
- Gons, R. et al. (2013). Physical activity is related to the structural integrity of cerebral white matter. *Neurology*. 81. 10.1212/WNL.0b013e3182a43e33.
- Haase, A. et al. (2004) Leisure-time physical activity in university students from 23 countries: associations with health beliefs, risk awareness, and national economic development. *Preventive Medicine*, 39 (1), s. 182-190.
- Hamřík, Z. (2022). Volný čas dětí a mládeže: zábava, odpočinek a příležitost pro rozvoj. 10.5507/ftk.22.24461823.
- Hamřík, Z., Sigmundová, D., Kalman, M., Pavelka, J., & Sigmund, E. (2014). Physical activity and sedentary behaviour in Czech adults: Results from the GPAQ study. *European journal of sport science*, 14(2), 193-198.
- Hollein, T., Vašíčková, J., Bucksch, J., Kalman, M., Sigmundová, D., van Dijk, J. P. (2017). School physical activity policies and active transport to school among pupils in the Czech Republic. *Journal of Transport & Health*, 6, 306–312. doi: 10.1016/j.jth.2017.07.008
- Chamoutová, H. K. (2004) problematice stresu prožívaného studenty během vysokoškolského vzdělávání. [online], Dostupné z: www.agris.cz/etc/textforwarder.php?iType=2&ild=139341
- James, J., Pringle, A., Mourton, S., & Roscoe, C. M. P. (2023). The Effects of Physical Activity on Academic Performance in School-Aged Children: A Systematic Review. *Children*, 10(6), 1019. MDPI AG. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.3390/children10061019>
- Janssen, I., & LeBlanc, A. G. (2010). Systematic review of the health benefits of physical activity and fitness in school-aged children and youth. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 7(1), 40. doi:10.1186/1479-5868-7-40
- Lojdová, M., Kvintová, J., Štěrbová, D., & Krol, P. (2021). Assessment of life satisfaction and its selected components in relation to the level of physical activity. *Journal of Physical Education & Sport*, 21(3), 1346–1353.
- Meijer, Anna & Königs, Marsh & Vermeulen, Gerben & Visscher, Chris & Bosker, Roel & Hartman, Esther & Oosterlaan, Jaap. (2020). The Effects of Physical Activity on Brain Structure and

Neurophysiological Functioning in Children: A Systematic Review and Meta-analysis. *Developmental Cognitive Neuroscience*. 45. 100828. 10.1016/j.dcn.2020.100828.

- Miller, K. R., McClave, S. A., Jampolis, M. B., Hurt, R. T., Krueger, K., Landes, S., & Collier, B. (2016). The Health Benefits of Exercise and Physical Activity. *Current Nutrition Reports*, 5(3), 204–212. <https://doi.org/10.1007/s13668-016-0175-5>.
- Mitáš, J., Ding, D., Frömel, K., & Kerr, J. (2014). Physical activity, sedentary behavior, and body mass index in the czech republic: a nationally representative survey. *Journal of physical activity & health*, 11(5), 903-907.
- Ndupu, L. B. et al. (2023). Application of theoretical domains framework to explore the enablers and barriers to physical activity among university staff and students: a qualitative study. *BMC Public Health*, 23(1), 1–17. <https://doi.org/10.1186/s12889-023-15588-w>
- Oftedal, S. et al. (2023). Changes in physical activity, diet, sleep, and mental well-being when starting university: A qualitative exploration of australian student experiences. *Journal of American College Health*. <https://doi.org/10.1080/07448481.2023.2194426>
- Owen, K. B., Foley, B. C., Wilhite, K., Booker, B., Lonsdale, C., & Reece, L. J. (2022). Sport Participation and Academic Performance in Children and Adolescents: A Systematic Review and Meta-analysis. *Medicine & Science in Sports & Exercise*, 54(2). Retrieved from https://journals.lww.com/acsm-msse/fulltext/2022/02000/sport_participation_and_academic_performance_in.11.aspx
- Owen, N. et al. (2020). Sedentary behavior and public health: Integrating the evidence and identifying potential solutions. *Annual review of public health*, 41(1), 265–287. doi:10.1146/annurev-publhealth-040119-094201
- Pedersen, B. (2019). Physical activity and muscle–brain crosstalk. *Nature Reviews Endocrinology*. 15. 10.1038/s41574-019-0174-x.
- RVP (2023). Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, červen 2023, <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcove-vzdelavaci-program-pro-zakladni-vzdelavani-rvp-zv/>
- Scheerder, J., Vanreusel, B. (2005). Social stratification patterns in adolescent´ active sports participation behavior: a time trend analysis 1969- 1999. *European physical education review*, 11 (1), s. 5- 27.
- Sigmund, Erik & Sigmundová, Dagmar & Pavelka, Jan & Kalman, Michal & Voráčová, Jaroslava & Meier, Zdeněk & Kopčáková, Jaroslava & Badura, Petr. (2023). Changes in the prevalence of obesity in Czech adolescents between 2018 and 2022 and its non-genetic correlates – HBSC study. 10.21203/rs.3.rs-3083223/v1.
- Sigmundová, D., Chmélík, F., Sigmund, E., Feltlová, D., & Frömel, K. (2013). Physical activity in the lifestyle of Czech university students: Meeting health recommendations. *European Journal of Sport Science*, 13(6), 744–750. <https://doi.org/10.1080/17461391.2013.776638>
- Sigmundová, D., Sigmund, E., Hamrik, Z., & Kalman, M. (2014). Trends of overweight and obesity, physical activity and sedentary behaviour in Czech school children: HBSC study. *European journal of public health*, 24(2), 210.
- Slepíčková, I. (2009). *Sociology of Lifestyle*. In *Sport and Lifestyle*, s. 11- 38. Praha: Karolinum press.
- Vašíčková, J. (2016). *Pohybová gramotnost v České republice*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Wang, Y., & Ashokan, K. (2021). Physical Exercise: An Overview of Benefits From Psychological Level to Genetics and Beyond. *Frontiers in physiology*, 12, 731858. <https://doi.org/10.3389/fphys.2021.731858>
- WHO (2021). WHO guidelines on physical activity and sedentary behaviour: at a glance (Online) <https://www.who.int/europe/publications/i/item/9789240014886>

7. Seznam strategických dokumentů pro posouzení stavu veřejné politiky v oblasti podpory pohybové aktivity dětí a dospívajících (Active Healthy Kids Czech Republic, 2022)

- Ministerstvo dopravy České republiky. (2013). Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy ČR 2013–2020. Retrieved from <https://www.databaze-strategie.cz/cz/md/strategie/narodni-strategie-rozvoje-cyklisticke-dopravy-crpro-leta-2013-az-2020>
- Ministerstvo zdravotnictví České republiky. (2020). Zdraví 2030 – Strategický rámec rozvoje péče o zdraví v České republice do roku 2030 – Implementační plán č. 1.2 Prevence nemocí, podpora a ochrana zdraví; zvyšování zdravotní gramotnosti. Retrieved from <https://www.mzcr.cz/verejna-konzultace-k-aktualizovanymimplementacnim-planum-strategickeho-ramce-zdravi-2030/>
- Ministerstvo zdravotnictví České republiky. (2019). Zdraví 2030 – Strategický rámec rozvoje péče o zdraví v České republice do roku 2030. Retrieved from https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/wepub/18700/40551/Zdravi2030_FINAL16122019.pdf
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. (2020). Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+. Retrieved from https://www.msmt.cz/uploads/Brozura_S2030_online_CZ.pdf
- Národní sportovní agentura. (2021). Akční plán ke koncepci Sport 2025 na období 2020–2021. Retrieved from <https://agenturasport.cz/specificke-dokumenty/>
- Národní sportovní agentura. (2021). Koncepce podpory sportu 2016–2025. Retrieved from <https://agenturasport.cz/specificke-dokumenty/>

8. Použité zkratky

ZKRATKA	PLNÉ ZNĚNÍ
APA	Aplikované pohybové aktivity
AŠSK	Asociace školních sportovních klubů
CŽV	Celoživotní vzdělávání
ČAUS	Česká asociace univerzitního sportu
ČR	Česká republika
ČŠI	Česká školní inspekce
DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
EU	Evropská unie
GPAQ	Global Physical Activity Questionnaires
HBSC	Health Behaviour in School-aged Children
IPAQ	International Physical Activity Questionnaires
ISF	International School Sport Federation
MD	Ministerstvo dopravy
MO	Ministerstvo obrany
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
NNO	Nestátní nezisková organizace
NPI	Národní pedagogický institut
NSA	Národní sportovní agentura
PDF MU	Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity
POKOS	Příprava občanů k obraně státu
RVP ZŠS	Rámcově vzdělávací program pro základní školy speciální
RVP ZV	Rámcově vzdělávací program pro základní vzdělávání
RVP	Rámcově vzdělávací program
SPORT 2025	Koncepce podpory sportu 2016-2025 - SPORT 2025
SPS	Sportovní středisko
SR	Státní rozpočet
SŠ	Střední škola
SVČ	Středisko volného času
SVP	Speciální vzdělávací potřeby
ŠD	Školní družina
ŠK	Školní klub
ŠVP	Školní vzdělávací program
TV	Tělesná výchova
ÚSC	Územně samosprávné celky
VSC	Vysokoškolské sportovní centrum
VŠ	Vysoká škola
ZŠ	Základní škola

